

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

S) ALLMÄNNA ARBETEN. 4.

STYRELSENS

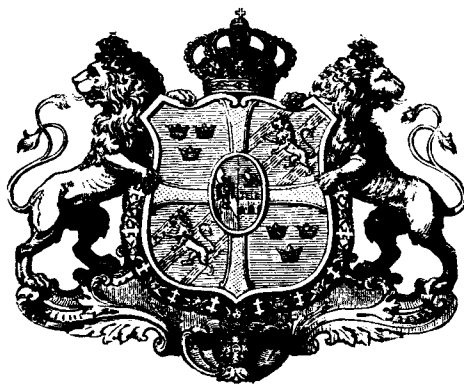
FÖR

ALLMÄNNA VÄG- OCH VATTENBYGGNADER

UNDERDÄNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅRET

1875.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. S, Allmänna arbeten. – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910 = 1-39.

Den underdåniga berättelsen angående allmänna arbetens anläggning och underhåll avgavs av Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader för åren 1872-1883 samt av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för åren 1884-1910.

Efterföljare:

Allmänna väg- och vattenbyggnader / av Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. – Stockholm : Ivar Hæggström, 1913-1940. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: År 1911-1939.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

S) ALLMÄNNA ARBETEN. 4.

STYRELSENS

FÖR

ALLMÄNNA VÄG- OCH VATTENBYGGNADER

UNDERDÄNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅRET

1875.

STOCKHÖLM, 1876.
KUNGL. BOKTRYCKERIET,
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Innehåll.

	Sid.
Statsbidrag beviljade för år 1875 till:	
Väganläggningar och vägförbättringar.....	4.
Bro- och hamnbyggnader m. m.....	5.
Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.....	6.
Följande med statsbidrag dels såsom anslag, dels såsom lån	.
understödda allmänna arbeten hafva under år 1875 blifvit	
afsynade och godkände	
Väganläggningar och vägomläggningar.....	9.
Vattenaftappningar, som företrädesvis afsett förminskande	
af frostländigheten.....	10.
Vattenaftappningar till vinnande af odlingsbar mark.....	10.
Omlagda, förbättrade eller nyanlagda vägar, som från och med år	
1841 till och med 1875 åtnjutit understöd af allmänna medel.....	10.
Vattenaftappnings- och utdikningsföretag, som från och med 1841	
till och med 1875 åtnjutit understöd af allmänna medel.....	11.
Sammandrag, utvisande beloppen af de statsunderstöd, som utgått	
dels såsom lån, dels såsom anslag under tiden från och	
med 1841 till och med 1875.....	12.
Redogörelse för de under Styrelsens för Allm. Väg- och Vatten-	
byggnader direkta förvaltning under år 1875 ställda medel.	12.
Inspektioner inom Norra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.	
Norrbottens län.....	15.
Vesterbottens län.....	16.
Vesternorrlands län.....	17.
Jemtlands län.....	18.
Gefleborgs län.....	18.
Stockholms län.....	19.
Upsala län.....	20.
Inspektioner inom Mellersta Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet..	21.
Inspektioner inom Östra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.....	24.
Inspektioner inom Vestra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.....	25.
Inspektioner inom Södra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.....	32.

UNDERDÄNIGSTE MEMORIAL.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts på grund af Riksdagens framställning meddelade nådiga beslut af den 27 Juni 1873 får Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader härmedelst afgifva

UNDERDÄNIG BERÄTTELSE

om hvad som blifvit vid allmänna arbeten åtgjordt under år 1875.

Den år 1874 församlade Riksdag hade, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 8 Maj 1874, ställt till Eders Kongl. Maj:ts förfogande under år 1875 följande belopp, nämligen för understödjande af:

A). Väganläggningar och vägförbättringar.

1:o) För anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar ett anslagsbelopp af 200,000 Kronor.

2:o) Till väganläggning mellan Lycksele och Wilhelmina kyrkobyar i Vesterbottens län, hvartill 1870 års Riksdag beviljat ett anslag af 106,700 Kr. och hvaraf under 1871—74 anvisats tillsammans 75,000 Kr., anvisades nu ytterligare att utgå under 1875 10,000 Kr. Denna vägbyggnad är 9 mil 2,988 fot lång.

3:o) För anläggning af väg från Kangis eller Gyljens bruk i Öfver-Kalix socken nordvest upp till den punkt, der vägen från Skröfven till Gellivara kyrkoplats vidtager, hade 1872 års Riksdag redan beviljat ett anslag af 61,330 Kr., hvaraf under 1873 och 1874 till utgående anvisats 31,330 Kr. Enär Öfver-Kalix socknemän emellertid förklarar sig icke vilja bygga den del af vägen som skulle framdragas genom nämnde socken, så beslutade Kongl. Maj:t att åter till statsverket indraga den del af det anvisade anslaget, som motsvarade den på nämnde socken af hela det beviljade bidraget sig belöpande andel eller 16,684 Kr. 10 öre. Deremot hafva Gellivara socknemän, som åtagit sig att bygga den inom denna socken belägna del af vägen, utaf deras total-andel 28,670 Kr. under åren 1873—74 lyftat 14,645 Kr. 90 öre, och erhöles nu för 1875 ytterligare 6,024 Kr. 10 öre. Denna vägdels längd, från Skröfvens by till Öfver-Kalix sockengräns, är 1 mil 12,540 fot.

4:o) För fortsatt bedrifvande af väganläggningen mellan Norsjö och Malå kyrkobyar i Vesterbottens län, hvartill 1872 års Riksdag beviljat ett anslag af 50,000 Kr. och hvaraf under 1873—74 utgått 30,000 Kr., anvisades nu ytterligare 10,000 Kr. Vägens längd är 4 mil 27,500 fot.

5:o) För väganläggningen mellan Åsele och Dorothea kyrkobyar i Vesterbottens län beviljade 1872 års

Riksdag ett anslag af 40,600 Kr., och häraf anvisades till utgående under 1873 samt under 1874 30,600 Kr. Ytterligare anvisades för 1875 ett belopp af 5,000 Kr. Väglängden är 5 mil 3,667 fot.

6:o) För anläggning af vinterväg från Jäckvik vid sjön Hornavans vestra strand till riksgränsen i riktning af Saltenfjord, samt för uppförande af fjällstugor och stallar vid Sädva, Arrajokk och Mirkinis, beviljades 1873 ett anslag af 34,650 Kr., hvaraf under år 1874 anvisades att utgå 9,500 Kr. och för 1875 ytterligare 14,200 Kr. Väglängden är 6 mil 34,900 fot.

I anledning af dessa för vägarbeten år 1875 till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition ställda summor har Eders Kongl. Maj:t täckts besluta:

att den i ofvan anförda punkten 1 omnämnda fonden 200,000 Kr. för vägbyggnaders understödjande skulle, med iakttagande af de utaf Riksdagen bestämda vilkor och föreskrifter, fördelas till utförande af nedanantecknade väg-anläggningar och förbättringar, nämligen i:

	Väglängd pr fot. (Longueur de route construite ou amé- liorée.)	Beräknad kostnad. (Somme prévue au devis.)		Stats- bidrag. (Allocation de l'état.)	
		Kr.	öre.	Kr.	öre.
Norrbottnens län.					
Anläggning af vägen i Öfver-Kalix socken, nämligen en mindre del deraf, från Gellivara sockengräns till Öfre Landtjärfs by	32,460	8,665	—	5,700	—
Vesterbottens län.					
Vägomläggning förbi Krånge-backarne, belägna på sträckningen mellan Skellefteå och Norsjö kyrka	8,650	14,860	—	9,600	—
Gefleborgs län.					
Omläggning å landsvägen från Skåstra by i Jerfsö socken till gränsen mot Ljusdals socken	13,650	23,500	—	15,000	—
Vägomläggning inom Bollnäs och Regnsjö socknar, på landsvägen från det inre af landet till Söderhamn	17,950	21,750	—	14,000	—
Stora Kopparbergs län.					
Omläggningar å landsvägen mellan Bergsgården nära Falun och Bjursås kyrka	{ 1 mil 2,670	38,751	85	24,700	—
Upsala län.					
Anläggning af ny väg från häradsvägen vid Lena kyrka till Wattholma station å Upsala—Gefle-banan	6,760	11,235	—	5,000	—
Elfsborgs län.					
Omläggningar å allmänna landsvägen mellan Bengtsfors och Låbyns gästgivaregårdar ...	25,800	19,769	—	13,000	—

	Väglängd pr fot. (Longueur de route construite ou amé- liorée.)	Beräknad kostnad. (Somme prévue au devis.)		Stats- bidrag. (Allocation de l'état.)	
		Kr.	öre.	Kr.	öre.
Göteborgs och Bohus län.					
Omläggningar dels å allmänna landsvägen från Kongelf till Uddevalla mellan Kyrkeby och Smedseröds gästgivaregårdar samt vidare till Herrgusseröds dal, dels ock vid hemmanen Strandkärr och Strandnorum samt vid Strandnorum och Nössnäs backar å den från Kyrkeby gästgivaregård till Oroust ledande landsvägen	19,672	43,980	69	29,000	—
Östergötlands län.					
Anläggning af ny väg norr om och utefter sjön Roxen från Grensholmen till Norsholm	39,240	52,900	—	34,000	—
Jönköpings län.					
Omläggning af vägen förbi Broatorps backar mellan Glaslaveds och Grönhults gästgivaregårdar	3,580	3,910	—	2,500	—
Vägomläggningar inom Stenberga socken (Fars- torp—Björkmossa)	3,220	3,290	—	1,500	—
Kalmar län.					
Omläggningar och förbättringar å landsvägen från Vimmerby förbi Rökulla gästgivaregård till Jönköpings länegräns vid Gärda bro	19,985	16,400	—	12,000	—
Blekinge län.					
Omläggning af vägen förbi Rödliderna mellan Hoby och Trensoms gästgivaregårdar *) ...	5,540	21,000	—	13,500	—
Kristianstads län.					
Omläggning af landsvägen förbi åtskilliga backar mellan Tranås och Stiby gästgivaregårdar	4,650	10,750	—	7,000	—
Omläggning å en del af landsvägen från Vitsel- tofta till Holmö i Ousby socken	15,820	21,000	—	13,500	—

Beträffande de af Riksdagen under *A* till vägomläggningar och vägförbättringar för 1875 i öfrigt anvisade belopp, nämligen:

2:o för väganläggning mellan *Lycksele och Wilhelmina* i Vesterbottens län;

3:o för väganläggning från *Skröfven* i Gellivara socken till *Öfver-Kalix socken*gräns, inom Norrbottens län;

4:o för väganläggning mellan *Norsjö och Malå byar* i Vesterbottens län;

5:o för väganläggning mellan *Åsele och Dorothea kyrkobyar* i Vesterbottens län; samt

6:o för vinterväg från *Jäckvik*, vid sjön Horn-
avan i Norrbottens län, till *riksgränsen*, i riktning

*) *Ann.* Detta arbete erhöi genom nåd. br. den 6 Aug. 1875 anslag i stället för den förut beslutade omläggningen af landsvägen förbi Trofta lid, mellan Ronneby och Hoby gästgivaregårdar i Blekinge, hvilket företag intressenterne afsagt sig att verkställa.

mot Saltenfjord vid Norges kust, — så får Styrelsen i underd. anmäla, att dessa arbeten under årets lopp, med de till hvartera af dem utaf Riksdagen beviljade understöd, blifvit genom vederbörande menigheters försorg fortsatt bearbetade på sätt som denna underd. berättelse längre fram vid redogörelsen om verkställda kontroll-inspektioner kommer att utvisa. Härvid är dock att anmärka, det den i punkten 6 omförmälda vintervägs-anläggningen, med tillhörande fjällstugor vid Sädva, Arrajokk och Mirkinis, är, enligt Eders Kongl. Maj:ts Civil-Departements skrivelse af d. 20 Juni 1873, ställd under Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Norrbottens län direkta tillsyn och kontroll.

Enligt särskildt nåd. bref af d. 8 Maj 1874 har Eders Kongl. Maj:t gifvit Styrelsen tillkänna, att Riksdagen till *anläggning af väg mellan Junosuando och Wittangi byar* inom Norrbottens län beviljat ett anslag af 49,440 Kr., motsvarande hela den lågt beräknade kostnaden för anläggning af 5 mil 2,592 fot i längd. Af nämnda summa har under år 1875 varit till utgående anslaget ett belopp af 18,440 Kr., som utgått till arbetets påbörjande genom menighetens försorg.

Härförutom har Eders Kongl. Maj:t genom nåd. bref af d. 21 Maj 1875 behagat af Riks-Statens 6:te Hufvudtitels tillgångar bevilja: till en *vägbyggnad mellan Råbäcks och Gäddviks byar* i Norrbottens län ett anslag af 8,000 Kr., hvaraf 4,000 Kr. utbeholdits 1875 och 2,000 Kr. utfås 1876, men återstoden 2,000 Kr. får icke lyftas förr än arbetet blifvit fullbordadt och på grund af afsyning godkändt. Ifrågasvarande väganläggning har en längd af 2 mil 13,372 fot samt är i gilladt förslag beräknad till en kostnad af 24,030 Kr.

B). Bro- och hamnbyggnader m. m.

7:o) För understödande af *mindre bro- och hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder* meddelade Riksdagen till Eders Kongl. Maj:ts nåd. disposition för år 1875 ett anslag af 40,000 Kr.

Denna summa har Eders Kongl. Maj:t i nåder disponerat sålunda:

till *åstadkommande af segelled i Örsunds å från Örsundsbro till Nysätra bro*, hvilket företag redan af 1874 års tillgångar erhållit 13,000 Kr., anvisades ytterligare för 1875 27,000 Kr. Arbetet, som är beräknadt att kosta 75,850 Kr., har genom intressenters försorg under året vederbörligen fortgått;

till *hamnen vid Sandviken i Persnäs socken på Öland* för återställande af till följd af stormar å hamnen inträffade skador, hvilket beräknats erfordra en kostnad af 9,450 Kr., har Eders Kongl. Maj:t tackts i nåder anvisa understöd med 6,300 Kr.;

till byggande af *bro öfver Mörrums å vid Hoffmansbygd's station å Karlshamn—Wieslanda jernväg* har i nåder beviljats ett anslag af 4,500 Kr., motsvarande halfva anläggningskostnaden; samt

till understödjande af *brobyggnad öfver Ume elf* mellan Sörfors och Brännlands byar i Westerbottens län har anvisats ett understöd från årets fond af 2,200 Kr., skolande till samma företag af de för 1876 tillgängliga medel för enahanda ändamål utgå ytterligare 3,800 Kr. Hela arbetet är beräknadt till 11,200 Kr. och undfår tillsammans bidrag af 6,000 Kr.

Angående de förenämnda företagens utförande hafva kontrakt, som intressenter afgifvit, blifvit af Styrelsen antagen.

8:o) Vid 1873 års Riksdag beviljades af Riksdagen till *öppnande af ny farled från Uddevalla stads hamn ut till Kattegatt* genom utvidgningar och fördjupningar af *Björnsundet och Malösundet* ett särskildt anslag stort 123,793 Kr. 50 öre, motsvarande halfva den beräknade kostnadssumman. Härutaf anvisades att utgå år 1874 25,000 Kr. och under 1875 ytterligare 50,000 Kr., och har detta utvidgnings- och fördjupnings-arbete genom Uddevalla kommuns försorg under år 1875 vederbörligen fortgått.

C). Sjösenkningar och andra vattenaftappningsföretag.

9:o) Till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition ställdes att utgå under år 1875 ett anslag af 80,000 Kr. för understödjande af sådana *utdikningar och vattenaftappningar*, som företrädesvis afsåge att minska frostländigheten; och bestämdes för utgåendet af dessa medel enahanda vilkor som förut varit stad-

gade, nämligen *dels* att understöd icke i något fall finge öfverstiga $\frac{1}{3}$ af den enligt fastställd plan beräknade kostnaden, *dels* att bidragen, utan någon viss fördelning mellan de särskilda länen, kunde anvisas till sådana företag, som ansåges i väsendtlig mån befränja det dermed afsedda ändamålet eller frostländighetens afledande. Dessutom har så väl för åtnjutande af understöd från dessa medel, som ock från lånemedlen till befrämjande af utdikningar för beredande af odlingsföretag, äfvensom från anslaget till vägbyggnader stadgats det vilkor, att, derest Eders Kongl. Maj:t, i händelse afvikelse utan vederbörlig tillåtelse skett från den fastställda arbetsplanen eller arbetet icke i behörig tid blifvit fullbordadt, i nåder skulle besluta att lyftade anslags- eller lånemedel böra återbetalas, det då åligger vederbörande att jemväl erlägga fem procent årlig ränta å dessa medel från lyftningsdagen till dess återbetalning sker.

Ofvannämnda anslagsmedel, 80,000 Kr., hafva af Eders Kongl. Maj:t blifvit i nåder fördelade såsom understöd till följande utdikningsarbetens verkställande, nämligen:

	Beräknad kostnad.		Vattenbefriad areal i kv.-ref.	Beviljadt statsbidrag.	
	(Somme prévue au devis.)	(Étendue du sol associé en quadrat-ref *).		(Allocation de l'état.)	
	Kr.	öre.		Kr.	öre.
Norrbottnens län.					
Utdikning vid Granå och Espinera byar i Neder-Kalix socken	3,150	—	711	1,000	—
Sänkning af Mört-, Abborr- och Bredträsk-sjöarne i Öfver-Kalix socken	7,100	—	3526,6	2,300	—
Sänkning af sjöarne Ylinen och Alanen Nartjärvi samt torrläggning af kringliggande myrar inom Neder-Torneå socken	22,000	—	3259	7,300	—
Sänkning af sjön Puottaure i Jockmocks socken	11,000	—	2090	3,600	—
Vesterbottens län.					
Myrutdikning vid Långed i Nordmalings socken	3,900	—	809	1,300	—
Utdikning af en myrtrakt vid Johannesberg i Sorsele socken	5,300	—	840	1,750	—
Utdikning af myrar vid Ragvaldsträsk i Skellefteå socken	3,000	—	765	1,000	—
Myrutdikning vid Mångby m. fl. byar i Löfångers socken	5,200	—	1100	1,730	—
Utdikning af myrar vid Ormsjö i Dorothea socken	4,500	—	688	1,500	—
Utdikning af myrar vid Norrlunda i Lycksele socken	2,220	—	252	740	—
Utdikning vid Gummarks by och Noret i Skellefteå socken	12,000	—	1532	4,000	—

* 1 kvadratref = 0,08818 hectare.

	Beräknad kostnad.		Vattenbefriad areal i qv.-ref. (Étendue du sol asséché en quadrat-ref.)	Beviljad statsbidrag.	
	(Somme prévue au devis.)			(Allocation de l'état.)	
	Kr.	öre.		Kr.	öre.
Utdikning vid den till Nybyns och Änåsets byar hörande del af Delmyren i Nysätra socken	12,000	—	1400	4,000	—
Utdikning vid Gunsmarks by i Nysätra socken	10,000	—	1188	3,300	—
Utdikning vid byn Mjödvattnet inom Burträsk socken	8,400	—	1979	2,800	—
Utdikning vid Vestra Avaträsk by i Dorothea socken	2,174	48	230	700	—
Utdikning vid Lappvattnets by i Burträsk socken	9,900	—	2494	3,300	—
Utdikning vid Bursiljums by i Burträsk socken	6,230	—	894	1,350	—
Vesternorrlands län.					
Utdikning af vattendränkta marken vid Ödens, Godmersta och Högens byar i Grundunda socken	9,300	—	762	3,100	—
Utdikning af Stormyren inom Horsta och Ödens byars områden i Timrå socken	4,500	—	190	1,500	—
Utdikning af myrar vid Banafjäl by i Grundunda socken	2,100	—	966	700	—
Utdikning af Stormyren vid Bredångers by i Nätra socken	2,500	—	277	800	—
Jemtlands län.					
Utdikning af flera intill odlade egor belägna smärre myrar vid Tångeråsens och Gärde byar i Offerdals socken	1,500	—	—	500	—
Utdikning af myrar vid Hästö by inom Matmars socken	3,600	—	4158	1,200	—
Gefleborgs län.					
Sänkning af Is-sjön och Knapptjärn jemte utdikning af kringliggande sank marker uti Ilsbo socken	12,000	—	10930	4,000	—
Utdikning af vattensjuka Åsboängarne i Jerfö socken	2,900	—	675	950	—
Afdikning af bäckdraget genom Grängsjö by i Enångers socken	4,500	—	280	1,500	—
Utdikning af Kyrkmyren vid Vij m. fl. byar i Idenörs socken	3,000	—	250	1,000	—
Utdikning af Pensmyren i Jerfö socken	2,031	—	326	670	—
St. Kopparbergs län.					
Utdikning af myrar och rätning af Grötholsbäcken vid Myrbacka och Utby i Jerna socken	3,437	—	453	1,100	—
Utdikning af myrar och sänkning af Ångermansbo-sjön vid Ångermansbo by i Folkärna socken	2,500	—	750	830	—
Utdikning af Lenåsflyten vid Lenås by i Rättviks socken	2,000	—	146	660	—
Vermlands län.					
Utdikning af åtskilliga smärre myrar vid Bjurbäcks m. fl. byar i Magnesko socken	10,472	—	389,2	3,490	—
Sänkning af nedra Hursjön för afdikning af vattendränkta mader i Täckmarks socken	5,406	—	560	1,800	—

	Beräknad kostnad.		Vattenbefriad areal i qv.-ref. (Étendue du sol asséché en quadrat-ref.)	Beviljad statsbidrag.	
	(Somme prévue au devis.)			(Allocation de l'état.)	
	Kr.	öre.		Kr.	öre.
Vestmanlands län.					
Sänkning af Altuna sjö och upprensning af Altuna å i Altuna socken *)	—	—	—	4,000	—

Anmärkning. Eders Kongl. Maj:t beviljade, utöfver till förestående anläggningar, utaf 1875 års tillgångar understöd till nedantecknade utdikningsföretag, för hvilka intressenterna, när kontraktet inforrats om verkställigheten, afsagt sig statsbidragens åtnjutande, dock så sent på året, att de anvisade medlen icke kunnat disponeras till andra företag.

De sålunda understödda, men icke till utförande komna företagen hafva varit följande, näml.:

Sänkning af Gussjön och torrläggning af myrar inom Stigsjö socken af *Vesternorrlands län*, hvartill anvisats bidrag af 5,500 Kr.

Utdikning af sank mark vid vestra Losjön i Norrala socken af *Gefleborgs län* 1,000 Kr.

Utdikning af Rödjuvings m. fl. myrar samt rätning af Lugsjö å vid Marnäs by i Envikens socken af *St. Kopparbergs län* 3,430 Kr.

Utdikning af Kallåsmynnen vid Maggås by i Orsa socken af *St. Kopparbergs län* 600 Kr.

Tillsammans hafva alltså af 1875 års tillgångar varit anvisade understöd med 10,530 Kr., hvilka enligt särskilda nådiga beslut blifvit genom Statskontoret under första månaderna af 1876 indragna till Riksdagens förfogande.

10:o) Till befrämjande af *utdikningar och aftappningar af sank trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag* ställde Riksdagen till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för år 1875 en summa af 100,000 Kr. att utgå i form af lån.

Härutaf har Eders Kongl. Maj:t behagat anvisa understöd till efterföljande aftappningsarbeten näml.:

	Beräknad kostnad.		Vattenbefriad areal i qv.-ref.	Lånebidrag.	
	Kr.	öre.		Kr.	öre.
Sänkning af Altuna sjö och Altuna å i Vestmanlands län (se fördelningen af anslagsmedlen)	56,000	—	2800	24,000	—
Sänkning af Nossa-ån och utdikning af Mollamader inom Molla m. fl. socknar i Elfsborgs län	53,711	—	3334	26,800	—
Sänkning af Tydje sjö och Tydje å i Tössbo härad på Dalsland	30,444	—	1753	15,000	—
Utdikningar och aftappningar inom Vissefjärda, Oskars och Arby socknar i Kalmar län	63,000	—	7400	31,500	—

*) Denna aftappning, hvilken är ganska vidsträckt såsom omfattande en areal af 7800 qv.-ref. är beräknad till en kostnad af 56,000 Kr., har utom det i nåder meddelade anslagsbidraget erhållit ett låneunderstöd, som i uppgifterna om fördelningen af lånefonden finnes omfördäldt.

Ett öfverskott å lånefonden, uppgående till 2,700 Kr., har icke varit tillräckligt att tilldela något visst företag, utan derföre blifvit genom nåd. bref af den 18 Febr. 1876 till statsverket indraget. —

Från *Handels- och Sjöfartsfondens* medel hafva följande företag blifvit år 1875 af Eders Kongl. Maj:t i nåder hugnade med låneunderstöd, nämligen:

hamnbyggnads utförande vid Sölvesborg, som beräknats till en kostnad af 96,000 Kr., har den 15 Januari 1875 erhållit ett lån af 64,000 Kr.;

jernväg mellan Upsala och Länna, som med en spårvidd af 3 fot anses komma att kosta 480,000 Kr. för en väglängd af 1 mil 33,400 fot, har den 15 Januari s. å. undfått ett lån af 30,000 Kr.;

jernväg mellan Lidköping och Håkantorp, med en spårvidd af 3 fot och en längd af 2 mil 22,150 fot, har den 19 Mars s. å. tilldelats ett lån af 20,000 Kr.; samt

förbättring af Rohne hamn på Gottland, som genom nåd. beslut den 30 Juli s. å. erhållit ett lånebidrag af 19,493 Kr. 89 öre.

På grund af ingångna underdåniga ansökningar har Eders Kongl. Maj:t under loppet af år 1875, förutom åt de bolag, som för byggande af här ofvan anförda jernvägar bildats, äfven i nåder meddelat tillstånd, med rättighet att exproprieras mark, till utförande af jernvägsbyggnader enligt gillade planer i efterföljande sträckningar, nämligen:

Den 15 Januari beviljades tillstånd att anlägga jernväg från Sunnansjö vid sjön Wessman förbi Lindesnäs till Bysjön i Stora Kopparbergs län. Väglängden är 3 mil 24,400 fot och spårvidden 3 fot.

Den 16 Juni meddelades koncession och fastställdes plan för jernvägsbyggnad mellan Dannemora station å Upsala—Gefle jernväg till lastageplats vid Hargsviken med bibana från Ramhalls grufvor till Knaby. Väglängd = 4 mil 8,000 fot; spårvidd 3 fot.

Den 22 Juli meddelades koncession och fastställdes plan för utsträckning från Ekedalen till Tidaholm af den bibana ifrån Hjo—Stens torps jernväg, som redan blifvit till Ekedalen

- anlagd. Längden af denna ytterligare bibana utgör 25,000 fot och spårvidden 3 fot.
- Den 3 Sept. meddelades koncession för jernväg från sjön Åsunden till lämplig punkt på Öfverum-Gamleby jernväg eller till Gamleby köping. Längden af denna bana är ännu ej uppgifven, emedan plan icke blifvit till vinnande af fastställelse inlemnad, men kan antagas blifva omkr. $2\frac{1}{2}$ mil; spårvidden är bestämd till 4,83 fot.
- Den 8 Okt. meddelades koncession till jernvägs anläggande mellan Tenhult och Göteborg med bibana från Jönköping till Taberg. Dessa jernbanor, hvarför plan ännu ej är i nåder fastställd, torde blifva omkr. $15\frac{1}{3}$ mil långa, och spårvidden är föreslagen till 4,83 fot.
- Den 5 Nov. meddelades koncession och gillades arbetsplan för jernväg genom Dalsland från riksgränsen mot Norge vid Högen till trakten af Mellerud och Sunnanå hamn vid Wenern. Till detta arbetsföretag har Riksdagen mot vissa vilkor beviljat ett bidrag af 1,000,000 Kronor att utbetalas först sedan jernvägen blifvit fullbordad och vid afsyning godkänd. Väglängden är 6 mil 12,000 fot och spårvidden 4,83 fot.
- Den 12 Nov. behagade Eders Kongl. Maj:t meddela ny koncession åt de personer, som förut erhållit tillstånd att anlägga jernväg från Norrköping öfver Valdemarsvik och Gamleby till Hultsfreds station på Nässjö—Oskars hamns jernväg. Förändringen i första koncessionen består deruti, att linien nu delades i två delar, nämligen ena delen ifrån Norrköping till Waldemarsvik (c:a 6 mil) samt andra linien från Werkebäcks lastageplats till Hultsfred (7 mil 19,000 fot); varande således den förut beviljade koncessionen för de mellanliggande delarne förfallen; spårvidden är emellertid afsedd att fortfarande blifva 3 fot.
- Den 12 Nov. meddelades koncession och fastställdes plan för en helt kort jernvägsanläggning mellan Gyttorp och Pershyttan, utgörande

en 7,200 fot lång bibana till Nora—Karlskoga jernväg; spårvidden är bestämd till 4,83 fot.

Den 3 Dec. meddelades koncession och fastställdes plan för jernväg från Spannarps station å Engelholm—Björnekulla jernväg till Halmstad. Denna banas längd skulle blifva 6 mil 24,414 fot och spårvidden 4,83 fot.

Den 31 Dec. behagade Eders Kongl. Maj:t i nåder meddela sökt ändring i förut beviljad koncession för jernvägs anläggande från Linköping öfver Åtvidaberg till Gamleby och Westervik jemte bibana till sjön Erlängen sålunda, att jernvägen i stället finge utgå från Bersbo grufvor till Åtvidaberg och vidare i nyssnämnde riktning, hvarjemte spårvidden — som redan en gång ändrats från primitivt antagne 3 fot till 4,83 — nu åter bestämdes till 3 fot. Den blifvande jernvägens längd är omkr. 5 $\frac{3}{4}$ mil.

Den sammanlagda längden af de sålunda under år 1875 koncessionerade jernvägarne kan antagas vara ungefär 63 $\frac{1}{2}$ mil, hvaraf 31 mil 3,200 fot bredspåriga och 32 $\frac{1}{2}$ mil smalspåriga.

Under loppet af året hafva följande jernvägar blifvit under iakttagande af föreskrifterna i Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 11 December 1874 besigtigade för öppnande af allmän trafik, nämligen:

för såväl person- som godstrafik:

Guldsmidshyttan—Storå jernväg med bibana till Stripa grufvor (afsynad).....	17,050 fot.
Sundsvall—Torps Hammars	5 mil 20,880 »
Helsingborg—Hessleholms med bibanan Billesholm—Bjuf	7 » 14,400 »
Kristinehamn — Storfors — Gammelkroppa (Östra Wermlands jernväg)	4 » 15,200 »
Lund—Trelleborgs (afsynad 1876) ...	3 » 32,600 »
Malmö—Ystads	5 » 31,300 »
Sala—Tillberga.....	2 » 18,000 »

Väg- och Vattenbyggnads-Styrelsens berättelse.

Tillberga—Köpings (utgörande en del af Stockholm—Westerås—Bergslagens jernväg) 4 mil 7,200 fot.	
Engelholm—Björnekulla	1 » 11,750 »
Falun—Ludvika (å Bergslagens jernväg)	6 » 20,122 »

för endast godstrafik:

Filipstad-Nordmarks

1 mil 21,600 fot,
hvilken 1876 afven fått tillstånd till persontrafik.

Härförutom har afven Wikern—Möckelns jernväg, som 1874 öppnades för godstrafik, under 1875 erhållit tillstånd till persontrafik.

Följande med statsbidrag dels såsom anslag, dels såsom lån understödda allmänna arbeten hafva under år 1875 blifvit afsynade och godkände, nämligen:

Väganläggningar och vägomläggningar.

	Väglängd. (Longueur de route construite ou améliorée.)	Beräknad kostnad. (Somme prévue au devis.)		Statsbidrag. (Allocation de l'état.)	
		Kr.	öre.	kr.	öre.
Väganläggningen från Flisby häradsväg till Flisby jernvägsstation i Jönköpings län	9,550'	4,460	—	2,500	—
Väganläggningen mellan byarne Börjeslandet i Neder-Luleå socken och Vibyn i Öfver-Luleå socken i Norrbottens län	1 mil 11,789'	9,730	—	2,000	—
Vägomläggningen vid Nässjön mellan Hoby gästgivaregård och Ronneby köping i Blekinge län	2,618'	22,300	—	14,425	—
Vägomläggningen mellan staden Jönköping och Dröps hulls gästgivaregård i Jönköpings län	12,158'	15,745	50	10,000	—
Vägomläggningen inom Grödinge och Sorunda socknar i Stockholms län	15,256'	9,988	79	4,900	—
Vägomläggningen mellan ån Slöan och säteriet Karlberg inom Näs härad i Vermlands län	23,150'	19,850	—	3,846	38
Vägomläggningen mellan Korsberga kyrka och Broby gästgivaregård i Jönköpings län	20,695'	12,500	—	8,000	—
Vägomläggningen förbi Bjurholms-liden inom Bjurholms socken i Vesterbottens län	8,100'	7,400	—	4,900	—
Vägomläggningen mellan Lofta kyrkoby och Öfverums bruk i Kalmar län	13,924'	7,765	—	5,000	—
Vägomläggningen mellan Frölunda och Qvarnå broar i Elfsborgs län	20,120'	20,500	—	13,600	—
Vägomläggningen mellan Torrskogs och Årbols gästgivaregårdar i Elfsborgs län	27,240'	20,981	—	13,900	—
Summa	5 mil 20,600'	151,220	29	83,071	38

Vattenaftappningar, som företrädesvis afsett förminskande af frostländigheten.

	Torrlagd areal qv.-ref. (Étendue du sol asséchée en quadratref.)	Beräknad kostnad. (Somme prévue au devis.)		Statsbidrag. (Allocation de l'état.)	
		Kr.	öre.	Kr.	öre.
Utdikning vid Elfsbyn i Pite socken i Norrbottens län	1,645,45	3,750	—	1,250	—
Utdikning vid Jänkisjärvi i Öfver-Torneå socken af samma län	1,580	1,160	—	386	—
Utdikning vid Kaunisvara i Pajala socken af samma län	1,267	3,580	—	1,193	—
Utdikning vid Juoxengi i Öfver-Torneå socken af samma län	379,50	1,947	—	650	—
Utdikning vid Flarkens by i Nysätra socken af Vesterbottens län	8,820	17,976	84	5,980	—
Utdikning vid Ytter-Vebomarks by i Löfångers socken af samma län	5,600	18,207	71	6,069	—
Utdikning vid Gumboda by i Nysätra socken af samma län	2,800	17,091	36	5,680	—
Utdikning vid Lycksele kyrkby i Lycksele socken af samma län	1,967,70	6,170	—	2,000	—
Utdikning vid Ödens by i Helgums socken af Vesternorrlands län	260	3,000	—	1,000	—
Utdikning vid Sunnansjö by i Fjällsjö socken af samma län	500	6,400	—	2,120	—
Utdikning vid Norderö myr i Norderö socken af Jemtlands län	150	2,142	40	700	—
Utdikning vid Tands by i Lockne socken af samma län	2,000	11,584	—	3,300	—
Utdikning vid Gäxsjö by i Hammerdals socken af samma län	7,666,40	43,350	—	14,450	—
Utdikning af sanka marker inom Hamrånge socken af Gefleborgs län	2,800	22,810	—	7,600	—
Utdikning af Brödmyren och sjön Myggåsen i Hanebo socken af samma län ..	521	6,665	25	3,000	—
Utdikning af Igeltjärnsmyren i Elfdals socken af Stora Kopparbergs län	75,1	655	—	218	—
Summa	38,032,15	166,489	56	55,596	—

Summan af kostnaderna för de under året afsynade hamn- och brobyggnadsarbetena uppgår således till 252,000 Kr., hvaraf 126,000 Kr. utgått såsom statsbidrag.

Omlagda, förbättrade eller nyanlagda vägar, som från och med år 1841 till och med 1875 åtnjutit understöd af allmänna medel.

	Väglängd som anlagts eller förbättrats. (Longueur de route construite ou améliorée.)	Beräknad arbetskostnad. (Somme prévue au devis.)		Beviljad statsbidrag. (Allocation de l'état.)		
		Mil.	Fot.	Kronor.	öre.	Kronor.
Norrbottens län 28 särskilda arbetsföretag, tillsammans	87	25,949	779,715	19	593,046	87
Vesterbottens » 21 d:o d:o	49	23,538	769,481	90	500,715	—
Vesternorrlands » 29 d:o d:o	41	16,725	972,259	04	638,704	45
Jemtlands » 33 d:o d:o	53	21,408	674,227	52	411,669	83
Gefleborgs » 30 d:o d:o	24	6,722	510,756	87	330,789	50
Stora Kopparbergs » 26 d:o d:o	28	12,649	367,008	34	260,803	50
Transport 167 särskilda arbeten.	284	34,991	4,073,448	86	2,735,729	15

Vattenaftappningar till vinnande af odlingsbar mark.

	Areal qv.-ref. (Étendue du sol asséchée en quadratref.)	Beräknad kostnad. (Somme prévue au devis.)		Lån. (Allocation de l'état.)	
		Kr.	öre.	Kr.	öre.
Sänkning af Lillån i Trökörna socken af Skaraborgs län	1,366,05	18,000	—	9,000	—
Vattenaftappning inom Skjelfvums och Sihls socknar af samma län	1,974	13,300	—	6,600	—
Summa	3,340,05	31,300	—	15,600	—

Under år 1875 afsynades följande hamnarbeten, nämligen:

Cimbrishamns hamnbyggnads iståndsättande och utvidgning; kostnaden var beräknad till 93,400 Kr., hvaraf ett statsbidrag uppgående till 50,000 Kr. blifvit beviljad. (Närmare redogöres för denna hamnbyggnad i berättelsen om Södra Väg- och Vattenbyggnads-distriktets arbeten.)

Ystads hamns reparations-arbete, hvarför kostnaden var beräknad till 138,000 Kr. och för hvilket det beviljade understödet uppgått till 69,000 Kr.

Under samma år afsynades flottbron öfver Skurusund mellan Wermdön och Sicklaön; denna bro hade undergått en till 21,000 Kr. beräknad reparation, hvaraf 7,000 Kr. utgått såsom anslag.

				Väglängd som anlagts eller förbättrats. (Longeur de route construite ou améliorée.)		Beräknad arbetskostnad. (Somme prévue au devis.)		Beviljad statsbidrag. (Allocation de l'état.)		
				Mil.	Fot.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	
Transport 167 särskilda arbeten.				Transport	284	34,991	4,073,448	86	2,735,729	15
Upsala	län 18	d:o		2	17,884	161,093	—	137,581	20	
Stockholms	» 32	d:o		7	5,530	295,076	24	188,368	—	
Vestmanlands	» 21	d:o		6	2,368	183,999	91	108,737	75	
Örebro	» 20	d:o		14	24,816	495,102	20	304,287	—	
Södermanlands	» 27	d:o		8	17,846	306,191	06	204,536	—	
Östergötlands	» 27	d:o		16	16,091	522,999	08	351,582	25	
Jönköpings	» 39	d:o		17	10,457	657,692	—	417,262	30	
Kalmar	» 16	d:o		13	12,274	383,063	—	245,864	50	
Skaraborgs	» 7	d:o		1	26,736	118,262	82	81,338	87	
Elfsborgs	» 35	d:o		13	19,923	981,340	42	606,358	31	
Wernlands	» 21	d:o		20	2,268	588,924	55	375,472	46	
Göteborgs och Bohus	» 22	d:o		5	2,878	236,192	86	155,432	75	
Hallands	» 6	d:o		5	24,658	232,927	—	164,417	45	
Kronobergs	» 25	d:o		15	29,641	681,757	84	454,825	—	
Blekinge	» 42	d:o		4	1,235	362,248	52	238,314	11	
Kristianstads	» 24	d:o		7	15,447	368,544	—	227,895	—	
Malmöhus	» 7	d:o		2	5,491	272,027	67	187,645	—	
= 556 särskilda arbeten.				Summa	446	18,534	10,920,891	03	7,255,647	10

Vattenaftappnings- och utdikningsföretag, som från och med 1841 till och med 1875 åtnjutit understöd af allmänna medel.

				Vattenbefriad eller förbättrad jordvidd. (Étendue du sol asséchée en quadratref.)		Beräknad arbetskostnad. (Somme prévue au devis.)		Statsbidrag, dels anslag dels län. (Allocation de l'état.)	
				Qvadratref.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	
Vattenaftappningar och utdikningar.									
Norrbottnens	län 70	särskilda utdikningsföretag tillsammans		174,593,79	523,530	68	212,351	50	
Vesterbottnens	» 96	d:o d:o d:o		186,138,15	828,234	57	286,073	50	
Vesternorrlands	» 55	d:o d:o d:o		40,191,10	280,404	94	105,048	—	
Jemtlands	» 80	d:o d:o d:o		143,742,01	800,701	37	289,645	04	
Gefleborgs	» 59	d:o d:o d:o		114,092,20	815,843	76	363,242	50	
Stora Kopparbergs	» 79	d:o d:o d:o		146,621,65	288,644	58	137,786	22	
Upsala	» 17	d:o d:o d:o		175,891,57	252,058	32	241,552	55	
Stockholms	» 12	d:o d:o d:o		32,641,6	150,469	88	70,856	12	
Vestmanlands	» 13	d:o d:o d:o		57,523	225,923	45	111,569	25	
Örebro	» 7	d:o d:o d:o		73,819,2	434,675	22	235,575	—	
Södermanlands	» 2	d:o d:o d:o		36,237,85	199,443	—	86,000	—	
Östergötlands	» 4	d:o d:o d:o		74,149,6	582,594	—	*) 524,350	—	
Jönköpings	» 30	d:o d:o d:o		269,028,48	542,324	16	272,161	75	
Kalmar	» 23	d:o d:o d:o		96,449,58	390,009	67	211,457	—	
Skaraborgs	» 14	d:o d:o d:o		160,523,44	526,276	23	259,844	25	
Elfsborgs	» 24	d:o d:o d:o		151,713,6	1,326,175	35	586,897	71	
Transport 585 särskilda utdikningsföretag.				Transport	1,933,356,82	8,167,309	18	3,994,410	39

*) I denna summa ingår lånebidrag till kanalisering af sjöarne Rengen, Jernlunden och Åsunden, hvilka af sjösänkingsintressenterna kanaliseras för båt fart på samma gång som sjöarnes ytor sänktes. Lån till aftappningen tillsammans med kanaliseringen har 2 gånger anvisats, och medlen hafva utgått under rubrik af vattenaftappningsbidrag, fastän båtledens bildande medtagit en betydlig del af statslånet.

	Vattenbefriad eller förbättrad jordvidd.		Beräknad arbetskostnad.		Statsbidrag, dels anslag, dels lån.	
	(ftendue du sol asséché en quadratref.)		(Somme prévue au devis.)		(Allocation de l'état.)	
	Qvadratref.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	
Transport 585 särskilda utdiktningföretag	1,933,356,82	8,167,309	18	3,994,410	39	
Karlstads län 27 d:o d:o	40,800,62	326,085	11	148,726	70	
Göteborgs » 1 d:o d:o	798	720	—	360	—	
Hallands » 4 d:o d:o	35,705,6	108,777	83	55,600	—	
Kronobergs » 19 d:o d:o	126,886,5	307,763	50	152,242	12	
Blekinge » 2 d:o d:o	13,440	87,948	17	61,470	—	
Kristianstads » 7 d:o d:o	13,188,8	119,641	43	59,745	—	
Gottlands » 6 d:o d:o	61,509,80	151,808	63	68,092	50	
= 651 särskilda utdiktningföretag.	Summa 2,225,686,14	9,270,053	85	4,540,646	71	

Sammandrag, utvisande beloppen af de statsunderstöd, som utgått dels såsom lån, dels såsom anslag under tiden från och med 1841 till och med 1875, för utförande af:

	Beviljad statsbidrag.	
	Kronor.	öre.
29 enskilda bolags jernbanor för ångkraft och } en del anslag, dock hufvudsakligen lån	27,202,166	67
8 d:o d:o d:o för hästkraft }		
Eventuellt tillkommer för Dalslands jernväg utlofvade	1,000,000	—
18 kanal- och slussanläggningar, dels anslag, dels lån	4,423,088	12
Härförutom till den afbrutna kanaliseringen af Lule elf	500,000	—
2 kommunikationsleder öfver land och vatten, en del lån, dock hufvudsakligen anslag	567,500	—
32 farleders muddring och rensning, en del lån, dock hufvudsakligen anslag	1,040,688	50
50 större och mindre hamnbyggnader, dels anslag dels lån	3,871,596	68
36 större och mindre brobyggnader, en del lån, dock hufvudsakligen anslag	1,370,009	—
dessutom för färjerodd öfver Ångermanelfven	3,000	—
6 anläggningar för fartygs reparation, dels anslag, dels lån	660,000	—
11 elfrensningsarbeten för flottningsrörelse, anslag	110,277	50
4 rensningsarbeten afseende vattenreglering i allmänhet	32,500	—
556 vägarbeten, till hvilka understöden utgått som anslag	7,255,647	10
651 aftappnings- och utdiktningarbeten, dels anslag, dels lån	4,540,646	71
Summa 1,403 arbetsföretag.	Summa Kronor 52,577,120	28

De under Styrelsens direkta förvaltning ställda medel, som redovisats i Styrelsens till Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-Rätt aflemnade hufvudbok för år 1875, hafva utgjorts af:

a). Anslag till aflöning för Styrelsens embets- och tjänstemän i hufvudstaden och landsorten.

Behållning från år 1874 Kronor 28: 13.

Det för år 1875 anvisade, i Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Statskontor lyftade anslag » 39,910: —

Summa Kronor 39,938: 13.

Enligt i nåder fastställd aflöningsstat har utbetalts » 39,410: —

Behållning till 1876 Kronor 528: 13.

b). *Till inspektions- och undersökningskostnader samt expenser för allmänna arbeten har funnits att tillgå:*

Behållning från år 1874	Kronor	7,206:	09.
Af Riksdagen anvisadt anslag för 1875.....	»	30,000:	—
Ersättning från Statskontoret för betalte tjenstebref	»	242:	11.
Inbetalte anmärkningsmedel	»	9:	—
Återburet reseförskott	»	300:	—
Från Statskontoret särskildt erhållet vikariats-arfvode	»	40:	—
Återburits af anslaget till hamnundersökningar vid Skillinge och Branteviks fiskelägen i Kristianstads län	»	2:	63.
<u>Summa tillgång</u>			Kronor 37,799: 83.

Häraf har år 1875 jemlikt nådiga beslut skett följande utbetalningar:

Diverse utgifter:

Inspektions- och undersökningskostnader	Kronor	11,511:	78.
Inspektioner och kontrollering å jernvägsanläggningsarbeten	»	2,645:	06.
Extra vägkontrollering	»	53:	45.
Expenser hos Styrelsen och i distrikten.....	»	2,084:	30.
Bokupphandling för biblioteket	»	600:	—
Golfmattor i expeditjonsrummen	»	500:	—
Veds upphandling och sågning m. m.	»	770:	60.
Kammar-Rättens observationsarfvode	»	36:	57.
<u>18,201:</u>			76.

Till undersökningar i distrikten:

Norrbottens och Vesterbottens län: vägundersökningar för kommunikation med Norge, enligt förordnande af Styrelsen	Kronor	4,338:	18.
Norrbottens län: vägundersökningar genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg	»	1,000:	—
Vesternorrlands län: D:o D:o	»	2,000:	—
Stockholms län: D:o D:o	»	1,000:	—
Nyköpings län: D:o D:o	»	500:	—
Linköpings län: D:o D:o	»	1,000:	—
Kalmar län: D:o D:o	»	500:	—
Karlstads län: D:o D:o	»	1,000:	—
Elfsborgs län: D:o D:o	»	1,000:	—
Göteborgs och Bohus län: D:o D:o	»	500:	—
Malmöhus län: hamnundersökning vid Hven, enligt förordnande af Styrelsen	»	306:	30.
Kristianstads län: kontrollundersökning å Cimbrishamns hamn	»	59:	60.
<u>13,204:</u>			38.
<u>31,406:</u>			14.

Återstår således till år 1876 behållning Kronor 6,393: 69.

Anmärkning. En del af behållningen utgöres af anvisade, men ej uttagna belopp.

c). *Till underhåll och reparationer å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar* har genom nådigt bref den 26 Februari 1875 anvisats Kronor 14,715: 90.

Redovisning har afgifvits af arbetschefen Löjtnant Klintberg och Styrelsen öfverlemnade densamma till Statskontoret med skrifvelse af den 10 sistlidne Januari. Af redovisningen framgår, att 5,038 Kr. 63 öre inestodo i arbetskassan till år 1876, emedan den nya rullbron vid Traneberg, af i skrifvelsen uppgifna skäl, icke hanns färdig år 1875 utan först sedan fullbordats.

d). *Afgäld för ett vid Gråda kanal anlagdt sågverk.*

Jemlikt nådiga brefvet den 31 Mars 1865 och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Stora Kopparbergs län utslag af den 20 December 1870 hafva sågverks-egarne inbetalt 33 Kr. 33 öre för år 1869 och för hvarterdera af de följande åren 50 Kr. Behållningen från år 1874 utgjorde

Behållningen från år 1874 utgjorde	Kronor	333: 33.
Genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har för 1875 lefvererats	»	50: —
	Behållning till år 1876 Kronor	383: 33.

På Styrelsens räkning i Riksbanken inestodo alltså vid 1875 års slut följande behållningar, nämligen:

å anslaget till aflöning för Styrelsen	Kronor	528: 13.
å anslaget till inspektions- och undersökningskostnader samt expenser för allmänna arbeten	»	6,393: 69.
och inbetald afgäld för sågverket vid Gråda kanal	»	383: 33.
	Summa behållning till år 1876 Kronor	7,305: 15.

Enligt föreskrifterna i den för Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader under år 1841 utfärdade nådiga instruktion hafva under år 1875, såsom vanligt, dels underhållet af äldre kommunikationsanläggningar, dels ock fortgången af nya arbeten blifvit af undertecknade Chef och t. f. Byråchef eller af vederbörande Distrikt-chefer och Distrikt-adjutanter besigtigade samt kontrollerade; och hafva, der sådant påfordrats, erinringar för rättelsers vidtagande blifvit till vederbörande arbetsdirektioner eller intressenter meddelade. Dylika inspektioner äro förrättade:

Inom Norra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

Norrbottnens län.

Diverse arbeten.

De för kanalisering af Lule elf påbörjade arbetena vid Hedens och Ede forsar.

Någon nybyggnad af hvad beskaffenhet det vara må har ej heller under sistförflutne år blifvit här

verkställd. Deremot hafva de för kanalen uppförde, hittills kvarstående husbyggnaderna vid Hedensfors blifvit bortflyttade, hvadan hvarje tanke på detta företags fullbordande åtminstone för det närvarande synes öfvergifven.

De utförda anläggningarnes tillstånd var för öfrigt detsamma som under förlidet år, utom det att träd börjat växa i kanalen vid Edefors och att kanalen vid Hedensfors alltmera igenrundas.

Arbetet för Hanholmsuddens genomgräfning vid inloppet från skärgården till Luleå stad, till hvilket företag anslag till belopp af 15,000 Kr. nådigst beviljades år 1867.

Ett ångmudderverk har blifvit anskaffadt, med hvilket från den 7 Juli till den 2 November oafbrutet arbetats. Under denna tid har segelrännan från Hanholmens norra strand till segelleden i elfven blifvit upprensad till fulla dimensioner, d. v. s. till 80 fots bottenbredd och 20 fots djup under medelvatten-

stånd; i sjelfva kanalen varierar deremot djupet från 16 till 19 fot. Arbetet blifver antagligen fullbordadt under detta års sommar, så vidt detsamma med dubbel uppsättning af manskap bedrifves natt och dag.

Kostnaderna under året, med inköp af lokomobil, hafva uppgått till 13,088 Kr. Under året hafva 232 fartyg med sammanlagdt 16,760,75 nylästers dräktighet erlagt muddringsafgifter, uppgående till 5,531 Kr.

Rensnings- m. fl. arbeten för flottleds bildande genom Sikforsarne i Pite elf.

Det år 1871 beviljade statsbidraget till detta arbete uppgår till 6,900 Kr. och kostnaden är beräknad till 13,840 Kr.

Det under vintern inträffade låga vattenståndet har underlättat utförandet och fullbordandet af den erforderliga *ledmuren*, som blifvit försvarligt lagd och vid sin norra ända medelst en särskild mur förenad med land.

Väganläggningen från Vibyn i Öfver-Luleå socken till kustvägen vid Börjeslandet i Neder-Luleå socken.

Vägen befanns vara fullständigt bruten, dikad och planerad, med undantag af ett stycke närmast kustvägen samt inom en del af Viby område. Den planerade vägsträckan var äfven i mer eller mindre mån fullständigt grusad.

Väganläggningen inom Gellivara socken från Skräfvens by till Öfver-Kalix sockengräns var påbörjad och bruten.

Väganläggningen från Gellivara sockengräns till Öfre Landtjärvi i Öfver-Kalix socken befanns vid inspektionstillfället ännu vara obetydligt vidgjord.

Vägomläggningen mellan Rognäs och Böhle byar för komplettering af vägen från Arvidsjaur till Piteå.

Denna väg befanns vara fullständigt och anmärkningsfritt bruten, dikad, planerad och grusad, hvarjemte föreskrifven färjstuga fanns uppförd. Arbetet kunde dock ej godkännas, emedan tvenne backar hade brantare lutning än som den nädigst gillade planen medgaf.

Vattenaftappningsarbeten.

Myrutdikningen vid *Hvalfträsk by i Råneå socken* är numera färdig.

D:o vid *Jämtöafvan* i d:o socken har icke blifvit fullföljd och underd. hemställen hos Eders Kongl. Maj:t är af Styrelsen gjord om statsbidragets indragning till statsverket och de lyftade medlens återbetalning af intressenterna.

D:o vid *Pello by i Öfver-Torneå socken* befanns vara mycket bearbetad.

D:o vid *Juozengi by i d:o socken* är numera afsynad och godkänd.

D:o vid *Nikkala by i Neder-Torneå socken* bearbetades enligt planen.

D:o vid *Kaunisvara i Pajala socken* är afsynad och godkänd.

D:o vid *Vassera nybygge i Gellivara socken* likaledes.

D:o vid *Björnsby i Neder-Luleå socken*; arbetet bedrefs med kraft, ehuru förlängning i arbetstiden erfordrades och tillstyrktes.

D:o vid *Hedens by i Öfver-Luleå socken*; arbetet var börjadt.

D:o vid *Vändträsk i d:o socken* pågick enligt fastställd plan.

D:o vid *Sangis by i Neder-Kalix socken*; arbetet har till följd af verkställd laga skifte lamt bedrifvits och förlängning i arbetstiden är nådigst beviljad.

D:o af *Stora och Lilla Landtjärvi samt Rör-, Slump- och Grundträsk i d:o socken* jemte sänkning af *sjöarne Ökvattnet, Sörkalfven, Kosjärvi och Bjumisträsk i d:o socken*. Detta företag var påbörjadt.

D:o af *Paposenjärvi sjö inom Korpikylä by i Karl Gustafs socken* har, i anseende till uppkomna svårigheter genom påträffadt berg, erhållit förlängning i den först stadgade arbetstiden.

Myrutdikningen inom *Järjärvi by i Korpilombolo socken* har fördröjts af regnig väderlek.

Underhållet af den före detta med statsbidrag understödda myrutdikningen vid *Lappträsk by i Karl Gustafs socken* kontrollerades och befanns temligen försummadt, men deraf föranledda föreskrifter hafva sedermera blifvit iakttagna.

Underhållet af den före detta med statsbidrag understödda sänknings af *Mjö- och Sangisträskan inom Sangis by, och Säivits träsk samt Lumpjärvi inom Säivits by i Neder-Torneå socken* påkallar årliga rensningar, som för höringen å de mycket gifvande ängarne icke kunna försummas.

Vesterbottens län.

Diverse arbeten.

Bron öfver Ume elf befanns vara väl underhållen, dock lemnades vid inspektionstillfället särskilda föreskrifter i afseende härpå. Någon utskärning af elfven omkring några bropelare trodde sig inspektionsförrättaren hafva observerat, men som dock, i anseende till omkring bropelarne anbragta stenfyllningar, ansågos icke vara af någon hotande beskaffenhet.

Upprensningen vid Böhlesören i Ume elf vid Ytter-Hiske by, hvartill ett statsbidrag af 10,000 Kr. lemnades år 1869 och hvilket arbete bör vara fullbordadt 1876, har gynnats af lågt vattenstånd, och lämpliga åtgärder vidtagas utöfver planen för det åsyftade ändamålets vinnande.

Väganläggningen mellan Norsjö och Malå kyrkobyar. $1\frac{3}{4}$ mil inom Norsjö var vägen till hälften bruten, dikad och planerad, och inom Malå socken återstod ungefär $\frac{1}{4}$ mil. Arbetet utfördes öfver hufvud taget anmärkningsfritt.

Väganläggningen mellan Lycksele och Wilhelmina kyrkobyar, $3\frac{1}{4}$ mil. Arbetet utföres inom Lycksele delvis af direktionen, delvis på entreprenad i särskilda mindre lotter. Enstaka felaktigheter anmärktes, men arbetet i denna socken såväl som inom Wilhelmina tycktes utföras på ett i allmänhet lofvande sätt.

Väganläggningen mellan Åsele och Dorothea kyrkobyar, $5\frac{1}{10}$ mil. Arbetena voro påbörjade utefter hela vägen, men i allmänhet icke långt framskridna.

Omläggningen af vägen förbi Bjurholmsliden. Vägen är 8,100 fot med inbegrepp af en bro om 4 spann öfver en djup ravin. Arbetet är numera afsynadt och godkändt.

Omläggningen af vägen från det inre landet till Nordmalings hamn förbi flera branta backar i närheten af Nordmaling är numera afsynad och godkänd.

Vattenaftappningsarbeten.

Myrutdikningen vid *Gumboda i Nysätra socken* är afsynad och godkänd.

D:o vid *Flarkens by i d:o socken* sammaledes.

D:o vid *Estermark och Nyby i d:o socken* ansågs kunna fullbordas inom föreskrifven tid.

D:o vid *Frostkåge, Drängsmarks m. fl. byar i Skellefteå socken;* detta arbete har bedrifvits med sådan flit, att af de öfver 10 mil långa dikena blott en mil återstod att upptaga.

D:o vid *Norra Långträsk i samma socken* är fullbordad.

D:o vid *Hjoggböle i samma socken* ansågs blifva färdig innevarande år.

D:o vid *Ytter-Webomarks by i Löfångers socken* afsynades vid inspektionstillfället.

D:o vid *Wallens by i d:o socken* var ej komplett färdig och det utförda arbetet ej heller anmärkningsfritt.

D:o vid *Sörfors i Umeå socken* var nära fullbordad.

D:o vid *Strand i Umeå socken* afsynades.

D:o vid *Ljusvattnet i Burträsk socken;* besigtningen förhindrades af starkt yrväder.

D:o vid *Lafsjö i Dorothea socken* afsynades.

D:o vid *Häggås i samma socken* befanns nära fullbordad.

D:o vid *Elgsjö i Åsele socken* var utförd till omkring $\frac{4}{5}$ af det hela.

D:o vid *Lycksele kyrkby i samma socken* afsynades.

Myrutdikningen vid *Sarnäs i Sorsele socken* var obetydligt vidgjord.

D:o vid *Spölands by i Wännäs socken* var redan afsynad genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg.

D:o vid *Änäs, Wännäs m. fl. byar i Degerfors socken* var ungefär till hälften verkställd på ett anmärkningsfritt sätt.

D:o vid *Risliden i samma socken* pågick i enlighet med planen.

Underhållet af den med statsbidrag understödda och före detta afsynade utdikningen vid *Kälaboda m. fl. byar i Nysätra socken* blef under året kontrolleradt och befanns i viss grad försummadt, till följd af pågående laga skifte, som orsakat likgiltighet hos delegarne. Dock var all anledning förmoda att, efter dettas afslutande under hösten, ett bättre förhållande skulle inträda.

Underhållet af den med statsbidrag understödda och före detta afsynade utdikningen vid *Böhle, Westertegs m. fl. byar i Umeå socken* var anmärkningsfritt.

Vesternorrlands län.

Diverse arbeten.

Hernösands kanal befanns ega fullt djup, men segelrännan behöfde bättre utprickas; *svängbron* öfver kanalen var, efter lidna skador genom fartygs påtörnande, väl reparerad.

Underhållet af de för *Indalselvens farbargörande* utförda arbetena mellan *Klangerfjärden och Utanede* i Jemtland syntes vid 1875 års inspektion liksom föregående år vara alldeles försummadt. Redan i föregående års underd. berättelse meddelades, att det bolag, som för åtskilliga år sedan utfört anläggningen, var i upplösningstillstånd.

Kommunikationsleden mellan Brücke gästgifvaregård och Sundsvall medelst kanal och landsväg. Till följd af öfverenskommelse med Sundsvall—Torpshammars jernvägsbolag hade stationen vid Hemgrafven blifvit flyttad till Nedansjö jernvägsstation, dit nedfartsväg från allmänna landsvägen blifvit af jern-

vägsbolaget anlagd. Rörande beskaffenheten af kanal- och segelleden var åtskilligt att anmärka, isynnerhet vid passagen af Morrforsen, men som nya jernvägskommunikationer snart förväntas uppstå, hvilka komma att inverka på den gamla kommunikationsledens användning, torde med vidtagande af åtgärder för dens förbättring böra tills vidare anstå.

Väganläggningen mellan Fjäl's färjeställe och Hernösand å sträckan inom Hässjö socken var på börjad, men terrasseringsarbetet vid inspektions-tillfället icke särdeles långt framskridet.

Vattenaftappningar.

Myrutdikningen vid *Uberg's by i Skorpe's socken* afsynades såsom fullbordad.

D:o vid *Norrby i Tåsjö socken* var påbörjad, men bedrefs ej med synnerligt allvar. Påminnelser äro genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande intressenterne meddelade.

D:o vid *Brattbäckens by i samma socken*;

D:o vid *Storselets by i samma socken*;

D:o vid *Rotnäsets by i samma socken*.

Emedan arbetena vid dessa tre företag blifvit försummade, har Styrelsen innevarande år hos Eders Kongl. Maj:t gjort underd. hemställen om de beviljade statsbidragens indragning till statsverket och redan utbekomna medels återbetalning.

Sänkningen af *Kornsjön och utdikningen vid Sunnansjö, Bjällsta och Vikens byar i Nätra socken* äro afsynade och, efter gjord underdånig hemställen, med Eders Kongl. Maj:ts nädiga bifall af Styrelsen godkände.

Myrutdikningen vid *Utwiks by i Nora socken* var föga vidgjord sedan föregående året, men förlängning i arbetstiden har af Eders Kongl. Maj:t blifvit i näder beviljad.

D:o vid *Holmstrands by i Hellgums socken* hade väl påbörjats men ej sedermera fortsatts, och har underd. hem-

ställan af Styrelsen gjorts om intressenternas återbetalande af den redan lyftade statsbidragsandelen, hvilken åtgärd äfven blifvit af Eders Kongl. Maj:t beslutad.

Myrutdikningen vid *Sunnansjö i Fjällsjö socken* är afsynad och godkänd.

Utdikningen af *Örmyren vid Lillterr sjö by i Ramsele socken* utföres på ett anmärkningsfritt sätt.

D:o vid *Dahls by i Nordingrå socken* var till mesta delen verkställd.

D:o af *Gulsele myr i Junsele socken* var verkställd, ehuru upprensningar af dikena ännu erfordrades.

D:o af frostländig mark vid *Näsets m. fl. byar i Alnö socken* var under arbete.

Sänkningen af *sjön Noren, Bölesjön m. fl. i Attmars socken* var påbörjad, men till följd af uppkomna tvistigheter afbruten.

Underhållet af utdikningen vid *Eldsmarks by i Arnäs socken* liksom af grafvarne för torrläggning af Högbacks-, Dahl- och Långmyrarne i Nora socken befanns vid inspektionstillfället anmärkningsfritt.

Vid *underhållet* af de utförda arbetena i och för sänkning af *Lungsjön, Håsjömyren m. fl. vid Lungsjö by i Ramsele socken* förekommo anledningar till anmärkning, hvilka genom inspektionsförrättaren blifvit på Styrelsens ordres meddelade Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, på det intressenterna måtte förständigast att vidtaga nödiga rättelser.

Jemtlands län.

Underhållet af Carl Johans-vägen från Staa i Åre socken till Riksgränsen befanns i allmänhet försvarligt. Broarne öfver Staa- och Borgsjö-elfvarne voro reparerade, men total ombyggnad af den sistnämnda bron syntes dock blifva af behovet snart påkallad.

Vattenaftappningsarbeten.

Utdikningen af *Klätje myr jemte sjösänkning inom Kyrkås socken*; myrutdikningen var verkställd, men den dermed förenade sjösänkningen återstod att utföra.

Utdikningen vid *Gåxsjö by i Hammerdals socken* var redan afsynad genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg.

D:o vid *Gisselås by i Hammerdals socken* var under arbete.

D:o vid *Störåsens by i Fölinge socken* fortsattes; en mindre jemkning i planen måste företagas.

D:o vid *Böle och Westeråsens byar i Fors socken* pågick, men anledning till anmärkning förekom.

Gefleborgs län.

Gefle—Dala jernväg var på ett fullgodt sätt underhållen. Utbytet af slitna skenor mot stålskenor pågick fortfarande under året. Förbindelserna med Upsala—Gefle jernväg vid Gefle, statens norra stambana vid Storvik och Stora Bergslagsbanan vid Falun hafva föränledt genomgripande anordningar vid stationerna. För sammanbindningspåret till banan från Upsala blef en svängbro öfver Gefle-ån under årets lopp fullbordad.

Den gamla stationen vid Storvik kommer att efterhand upphöra, allt efter som norra stambanans härvarande nya station hinner fullständigt ordnas.

Det nya stationshuset vid Falun har blifvit fullbordadt och befunnits vara i alla hänseenden förträffligt. Ett större lokomotivstall för 16 maskiner till gemensamt bruk för de båda här sammanslutande jernvägarne var under byggnad.

Den stora bågbron vid Korsnäs företedde tecken till röta på ett och annat ställe, hvarförutan en vägbro vid Hosjö kapell befanns erfordra ombyggnad; i öfrigt voro alla broar i fullgodt skick.

Den rörliga materielen har under året ej undergått någon tillökning eller minskning.

Söderhamn—Bollnäs kommunikationsled.

Materielen på sjöarne Warpen och Bergviken, bestående af 2 ångbåtar och 16 pråmar, var försvarligt underhållen.

Bryggan vid Bollnäs likaså.

Hästbanan förbi Landaforsarne var vid inspektionstillfället stoppad och justerad och gamla syllar voro utbytta mot nya. Likaså hade materielen blifvit reviderad.

Söderhamns jernväg. Banan var med noggrannhet grusad, stoppad och rigtad, och voro 5,850 fot skenor och 840 st. syllar utbytte.

Broarne voro underhållna i anmärkningsfritt skick.

Stationen vid Bergviken hade undergått ändamålsenliga förbättringar.

Materielen syntes vara på berömligt sätt underhållen. Den hade blifvit tillökad med ett 8-hjuligt lokomotiv från Trollhättan.

Hudiksvalls jernväg befanns ej vara fullt så väl underhållen, som önskvärdt varit.

De alfvarsamma anmärkningar, som redan vid ett föregående års inspektion blifvit gjorda mot Hesta-viadukten och då delgäfvos direktionen, hade föranledt några, dock ofullständiga reparationsåtgärder. Enär inspektionsförrättaren uttalat den åsigt, att nämnda viadukt ej numera kunde utan fara trafikeras, har Styrelsen i skrifvelse till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län anhållit om jernvägsdirektionens förständigande att vidtaga så genomgående reparations- eller ombyggnads-åtgärder å nämnda viadukt, att trafiken blir fullt betryggad.

Föreskrifter om vägöfvergångarnes ändamålsenligare anordning hafva blifvit direktionen meddelade till iakttagande.

Beträffande den gamla vägens fortsättning från Forsa till Näsvisen, befunnos de verkställda anläggningarna vara i förträffligt skick, ehuru ännu fattades åtskilliga detaljer.

Vattenafstappningsarbeten.

Utdikningen af *Myggåsen och Brödmyren i Hanebo socken* afsynades, och arbetet har efter derom hos Eders Kongl. Maj:t gjord underdånig hemställan blifvit godkänt och antaget såsom fullbordadt.

D:o vid *Sjöbo, Kafven m. fl. byar i Ljusdals socken* utfördes förtjenstfullt.

D:o af sanktrakter i *Hamrånge socken* är afsynad och godkänd.

Sänkningen af *Ångasjön i Enångers socken* utfördes på ett lofvärdt sätt.

Sänkningen af *Ygsjön* samt utdikningen af sankmarker vid *Ygs och Kallmyrs byar i Färila socken* pågingo utan anmärkning.

Utdikningen af frostförande marker invid *Svartån i samma socken* utfördes nöjaktigt.

D:o vid *Sörby skifteslag i Åsunda socken*; arbetena sköttes och öfvervakades på ett särdeles berömligt sätt.

D:o af *Norra Åsvalls och Bälunge myrar i Gnarps socken* var likaledes under arbete.

Torrläggningen af *sjön Maren i Tuna socken* var påbörjad; arbetet föranledde några anmärkningar i afseende på grafvarnes sidodoseringar. Större kvantiteter berg, än man förutsett, hade påträffats.

Sänkningen af *Hassela sjö inom Bergsjö och Hassela socknar* hade tills vidare blifvit förhindrad genom uppkomna tvistigheter med jordegare angående expropriation af erforderligt jordområde. —

Härförutom kontrollerades underhållet af följande med statsbidrag förut understödda och redan afsynde samt godkända arbeten, nämligen:

Utdikningen inom *Fäbosjöns sankmarks-område*. Företaget befanns i anmärkningsfritt skick och syntes, ehuru några nyodlingar af brist på arbetsfolk ej ännu blifvit gjorda, likväl hafva varit välgörande genom kringliggande egors befrielse från frost.

Sänkningen af *Otnaren, Eltebo och Särsta sjöar* var i förträffligt skick och vidsträckta odlingar voro under utförande.

Utdikningen vid *Norrbergs och Backbergs byar i Ofvansjö socken* hade sedan afsyningen ej undergått någon förändring.

Stockholms län.

Stockholm — Westerås — Bergslagens jernvägsbyggnad, 18,2 mil, som utgår från Karlbergs station och genomlöper trakter af Stockholms och Upsala län, delar sig i Westmanlands län vid Tillberga i två grenar, hvaraf den ena går öfver Westerås till Köping och redan mot slutet af nästlidet är, ehuru ej fullt färdig, efter föregående besigtning öppnades för allmän trafik,

och den andra framlöper till Tillberga, der den sammanknytes med Norbergs nya jernväg. Banan är i sin helhet terrasserad, grusad och skenlagd, och egentligen återstå endast stationerna att fullborda. Sannolikt blir hela banan under innevarande år upplåten för allmän trafik.

Dannemora—Hargs jernväg, inbegripen bibanan från Ramhälls grufvor till Knaby, 4,2 mil, började byggas under våren 1875. Arbetet har mycket raskt fortskridit, så att nära halfva terrassereringen var vid årets slut fullbordad. Banan har 3 fots spårvidd och är hufvudsakligen afsedd för malm- och jerntransporter. Arbetet utföres med omsorg och noggrannhet.

Underhållet af Vaddö kanal inspekterades, och anmärktes någon uppgrundning ofvanför kanalmyningen vid den s. k. Rumpbacken, der likväl 8,5 till 9,5 fots djup uppmättes vid ett vattenstånd i Saltsjön af 0,8 öfver nollpunkten å kanalens vattenmärke.

Färjstugan och svängbron hade blifvit reparerade och strukna med lämpliga färgämnen samt befunnos i godt skick.

Underhållet af Karlbergs kanal med bro. Kanalens djup var jemnt och varierade mellan 10 och 11 fot under Mälarens lägsta vattenyta. Svängbron var i godt skick, men en vid dess södra sida anbragt stopp-ketting bristfällig.

Underhållet af Södertelje kanal med sluss och broar. Genom fortgående sprängningar och muddringar i botten af kanalen hafva de i densamma här och hvar förekommande grundare ställen blifvit så småningom och i det närmaste alldeles undanröjda, så att kanalen har ett någorlunda jemnt djup. Något återstår dock ännu att i detta hänseende göra. Minsta djupet, vid 12,5 fots vattenstånd öfver nedre sluss-tröskeln, uppmättes på enstaka ställen vara 11,4 och 11,5 fot.

Slussen med portar och murar samt svängbroarne voro i godt skick.

Underhållet af Åkers kanal.

Några muddringar eller rensningar hade ej sedan sista inspektionen företagits, hvadan samma anledning till anmärkningar rörande kanal-bäddens beskaffenhet, som vid föregående års inspektion gjor-

des, kvarstod. Någon nämnvärd förändring i segeldjupet förekom ej.

Underhållet af kanalen vid Dragets sund. Virket i landningsbryggan vid kanalens södra mynning var till en del förmultnadt, hvilket äfven var förhållandet med en del af de bryggor, å hvilka dragvägen löper.

Vattendjupet varierade från 8,5 till 9,5 fot vid ett vattenstånd af 0,7 fot öfver lägsta vattenytan.

Sänknungen af sjön Magehungen jemte torrläggning af Brännkyrka-sjön i Brännkyrka socken. Uti de af lös jord bestående bräddarne i de utgräfna afloppen hade inträffat åtskilliga ras, hvilka påkallade behöfliga efterrensningar. Arbetet fortgick, och förmodades detsamma kunna fullbordas under innevarande år.

Upsala län.

Upsala—Gefle jernväg, 12 mil 4,200 fot lång, öppnades för allmän trafik i December 1874, men ehuru på hösten nästl. år anmäld till afsyning, har den ej förr än i Maj månad innevarande år blifvit slutligt afsynad. Ganska omfattande kompletteringsarbeten hafva emellertid blifvit verkställda under året, bland hvilka må framhållas den redan omnämnda föreningsbanan med Gefle—Dala jernvägs station i Gefle, stationen vid gamla Upsala, vågbrytaren vid Harnäs m. m.

Upsala—Länna jernvägsanläggning har fortgått så raskt, att den till hela sin längd, 69,000 fot, är terrasserad, och skenläggning var verkställd å en sträcka af 54,000 fot.

För den närmast Upsala varande delen har plan ej ännu blifvit fastställd, men banans framdragande till Upsala station har likväl kunnat, i följd af jordegarnes tillmötesgående, försiggå på ett fullt ändamålsenligt sätt. Slutligt aftal med Styrelsen för Statens jernvägstrafik angående sammanslutningen vid Upsala station lærer ännu ej kommit till stånd, ehuru tillåtelse till indragande af sidospår å stationen lemnats.

Konstruktionen å den enda förekommande bron öfver Funbo-ån, utförd af trä å landfäste af sten, har befunnits stark och ändamålsenlig. Banan bygges i öfrigt väl.

Rensning af Almarestäkes sund jemte underhållet af bron öfver sundet. Vid ett vattenstånd i Mälaren af 13,2 fot öfver slusströskeln i Stockholm uppmättes djupet på ett och annat ställe mellan landsvägsbron och den nya jernvägsbron till 7,5 och 8,5 fot, men var i öfrigt mellan 9,5 och 11 fot.

Bron befanns vara i godt skick.

Erikssunds farled inspekterades, och utgjorde vattendjupet i södra utloppet 8,0 à 8,5 fot och i norra d:o 7,5 à 8,0 fot vid ett vattenstånd i Mälaren af 13,15 fot i Stockholms sluss. Muddringar sades vara ämnade att verkställas under året.

Underhållet af farleden på Örsunds å. Djupet uppmättes till minst 7,0, 7,5 à 8,0 vid ett vattenstånd af 0,8 öfver vattenmärkets på stället nollpunkt och 13,15 i Stockholms sluss.

Lastbryggan var i godt skick.

Underhållet af farleden på Enköpings å och hamnen vid staden. Vattendjupet uppmättes till 6,0, 7,0 och 7,5 fot vid 13,2 fots vattenstånd i Mälaren.

Förslag om anskaffande af lämpligare muddringsapparater är å bane.

Lastbryggan vid staden var i hjälpligt skick.

Underhållet af den nya bron öfver Sagån vid Östanbro i närheten af Nyqvärn syntes vara försummadt, och har framställning härom hos Eders Kongl. Maj:t blifvit i underdånighet gjord, till följd hvaraf brohållningsskyldige i nåder förständigats att vidtaga nödiga åtgärder i besagda afseende.

Inom Mellersta Väg- och Vattenbyggnads-distriktet hafva följande äldre *jernvägsanläggningar* afvensom fortgången af nya dylika arbetsföretag blifvit genom inspektioner under året kontrollerade.

Krylbo—Norbergs jernvägsbyggnad har under året blifvit slutligt afsynad. Vägens längd 1 mil 23,500 fot.

Wessman—Barkens jernväg, mellan Smedjebacken vid sjön Norra Barken och Ludvika vid sjön Wessman, är jemte derå befintliga broar väl underhållen. I anseende till rörelsens betydliga tillväxt på senare tider äro nya anordningar vid de båda ändstationerna af nöden.

Norbergs gamla jernväg var under ombyggnad till bredspårig; arbetet som började i Maj 1874 har bedrifvits med mycken kraft, så att, af hela längden 59,250 fot, 52,150 fot vid inspektions-tillfället voro terrasserade, 12,000 fot skenlagda och 6,500 fot ballastade.

Stora svårigheter hafva med detta arbete varit förenade, emedan den högst betydliga gods- och personrörelsen måst samtidigt med ombyggnaden uppehållas. Rörelsen måste likväl under vintern afbrytas för komplettering af arbetena på föreningspunkterna mellan gamla och nya linierna. Nya broar äro byggda vid Engelsberg och Högfors. Arbetet bedrifves med skicklighet.

Örebro—Arboga—Köpings eller den s. k. *Köping—Hults jernväg*, 8,0 mil, med bibana från *Dylta till Jerle och Nora* eller den s. k. *Nora—Ervalla-banan*, 1,7 mil, underhålles fortfarande på ett anmärkningsfritt sätt. De gamla träbroarne ombyggas efter hand af jern med användande likväl af de gamla, fasta brolandfästena; sålunda voro broarne vid Sverkersta, Frövi och Dylta under ombyggnad. De ännu kvarvarande träbroarne vid Essinge, Näsby och öfver Hedströmmen befunnos ännu i godt skick. Under året skulle de gamla broskennorna utbytas mot fotskenor af 22 1/2 a:s vigt på vägsträckan mellan Frövi och Arboga, der gamla skenor ännu qvarlägo, så att utbyte skulle vid årets slut återstå att göra på endast 1 1/2 mils väglängd.

Bibanan från Dylta till Nora, som förut trafikerats med Köping—Hults jernvägs materiel, har från årets början blifvit trafikerad af Nora—Karl-skoga jernvägsaktiebolag, hvilket sannolikt kommer att helt och hållet öfvertaga banan.

Köping—Uttersbergs 3 1/2 mil långa, smalspåriga bana har undergått ytterligare förbättringar såväl i afseende på rörlig materiel som byggnader. En bibana af 2,500 fots längd har blifvit anlagd vid Uttersberg af enskild man.

Sala—Tillberga jernvägsarbete hade mot årets slut blifvit så nära fullbordadt, att trafik å vägen kunde efter föregången lagenlig besigtning tillåtas. Banan är byggd på ett omsorgsfullt sätt. Väglängden 2,5 mil.

Frövi—Ludvika jernväg, 9,2 mil, har under nästlidet år blifvit slutligt afsynad, ehuru väl betyg om godkännande icke kunnat lemnas förr än innevarande år, i anseende till senare utförde kompletteringsåtgärder.

Pålsboda—Finspångs 5,3 mil långa smalspåriga och 1874 afsynade jernväg var på ett utmärkt sätt underhållen.

Grängesbergs hästbana, 12,000 fot lång, är fortfarande i brukbart skick. Denna trafikled torde genom tillkomsten af Bergslagernas jernväg snart blifva mindre behöflig.

Långban—Yngens och *Saxen—Yngens* jernvägar för hästkraft, blefvo äfven inspekterade. Den förra är 12,000, den senare 13,000 fot lång.

Nora—Karlskoga jernväg har blifvit slutligt afsynad, och är betyg om godkännande detta år meddeladt. Banans längd är 5 mil.

Denna jernväg har varit ämnad att utsträckas såväl norrut från *Striberget* till *Jernboås*, som söderut från *Karlskoga station* till *Otterbäcken*, och är koncession till båda dessa utsträckningar lemnad, men endast den sydligare delen, som är 4,25 mil, har blifvit bragt till verkställighet. Derutaf voro 3,6 mil vid inspektionstillfället redan fullständigt planerade.

En stor jernbro med 95 fots spann öfver elfven vid Gullspång förekommer å denna bandel och befauns vara färdig.

Vid Otterbäcken vid Venern är en hamnbyggnad under utförande.

Arbetet bedrifves med mycken noggrannhet.

Vikern—Möckelns jernväg, 5,1 mil lång, har under året blifvit besigtigad och tillstånd till såväl person- som gods-trafik lemnadt, dock med vilkor, att den ännu ej fullt tillfredsställande hägnaden utefter jernvägen efterhand blir fullkomnad, börande intill dess trafiken bedrifvas med en tåg-hastighet som ej får öfverstiga 2 mil i timmen.

Östra Vermlands jernväg från Kristinehamn till Persberget och Finshyttan, genom hvars utförande flere äldre, mindre jernvägar, såsom Kristine-

hamn—Sjöändans, Yngen—Öjevetterns och Långban—Yngens blifva öfverflödiga, har bedrifvits med jemn kraft, så att den sydligare, 4,5 mil långa delen från Kristinehamn till Gammelkroppa blifvit för allmän trafik efter förutgången besigtning och vederbörligen lemnadt tillstånd öppnad.

Den återstående 1,2 mil långa delen af banan förväntas blifva under detta års lopp fullbordad.

Filipstads Norra Bergslags jernväg från Filipstad till Nordmark, 1,7 mil. Arbetet hade under 1875 fortskridit så långt, att tillstånd till godstrafik och numera äfven person-trafik kunnat efter förutgångne besigtningar lemnas.

Uddeholms-banan är 6,20 mil och har derjemte tre bibanor, nämligen: Nordmarksberg—Taberg 0,1 mil, Geijersholm—Starrkärr 0,1 mil och Sjögränd—Edebäck 0,43 mil, summa 6,83 mil. Denna bana har en spårvidd af endast 3 fot eller lika med Filipstads Norra Bergslags jernväg och förses med skenor om 10,25 α :s vigt.

Endast för sträckan mellan Nordmarksberg och Motjärnshyttan samt för bibanan till Taberg, eller 1,58 mil, finnes arbetsplan af Eders Kongl. Maj:t i nåder fastställd, men samma byggnadsätt tillämpas dock utefter hela jernvägen.

Bibanan till Bergslagernas jernväg från sjön Hörken till Strömsdals masugn har en längd af 4 mil 16,000 fot, hvaraf plan likväl är i nåder fastställd för endast 2 mil 11,000 fot. Denna bana var till största delen planerad. Spårvidden är endast 2,7 fot och skenornas vigt per löpande fot 8 α .

Arbetet skötes omsorgsfullt.

Bångbro—Klotens jernväg är 2 mil 1,000 fot lång och bredspårig, med en skenvigt per fot af 12 α . Den bygges i en synnerligen bruten terräng med mycket branta lutningar, nämligen af 1 fot på 40. Arbetena utföras särdeles väl.

Näs—Morshyttans jernväg är 1 mil 3,000 fot lång och har en spårvidd af 3 fot. Arbetet bedrifves på ett i det hela anmärkningsfritt sätt, och var hela banan planerad och dessutom till ungefär halfva sin längd skenlagd. Arbetet skulle enligt den

nådiga koncessionen vara färdigt till den 1 Januari 1876, men då detta ej låtit sig göra, hafva intressenterna i underdånighet begärt och erhållit förlängning i arbetstiden.

Å arbetet med den af Eders Kongl. Maj:t koncessionerade jernvägen från *Bysjöns strand* förbi Lindesnäs bruk till *Sunnansjö lastageplats vid sjön Wessman*, som är ämnad att byggas med 3 fots spårvidd och får en längd af 3 mil 24,400 fot, har icke någon inspektion under året förträttats, emedan det varit Styrelsen bekant, att uppskof med dess alfarliga bedrivande inträffat. —

Härförutom hafva inom distriktet blifvit inspekterade följande äldre, redan utförda

Diverse arbeten.

Strömsholms kanal, som befanns till alla delar i utmärkt skick underhållen. De under senare åren jemnt fortgående ytterligare rensningarne i forsar och sund närmar sig nu det i detta afseende önskade målet.

Eskilstuna kanal har varit fortfarande väl underhållen, och var direktionen betänkt på verkställande af åtskilliga rensningsarbeten.

Hjelmare kanal hade under seglationstiden lidit skada genom en invid Grafkrogen uppkommen läcka af den betydenhet, att kanalen måste afstängas och vattnet aftappas för reparations verkställande. Kanalen med tillhörande inrättningar är väl underhållen. Rörelsen å kanalen har på senare tider mycket aftagit.

Farleden på Arboga å befanns ännu ega ett djup af 8 fot under lägsta vattenytan, ehuru inga rensningar företagits sedan farleden med statsbidrag år 1855 först upprensades. Mot underhållet af duedalberne förekom anmärkning, i anledning hvaraf direktionen blifvit förstärkt att vidtaga åtgärder till deras reparation.

Farleden på Köpings å. Muddring pågick för att emellan hamnbryggan och den tekniska fabriken åstadkomma en hamnbassin om circa 150 fots utsträckning. Vattendjupet varierade mellan 10,5

och 11 fot under lägsta vattenytan, utom i hamnbassinens södra del, der det endast var 9,5 fot.

Hamnbryggan hade blifvit nöjaktigt reparerad.

Farleden på Timselven och Knapfors sluss. Fogstrykning å slussen anmärktes såsom varande behöflig; i öfrigt var underhållet af såväl sluss som svängbro godt.

En under senare tider anlagd lugnvattenskanal, med samma vattendjup (6,5 fot) som i slussen och gående från Timselven i närheten af Björkborn till Bofors jernvägsstation, synes blifva af stor vigt för den framtida varuforslingen från Filipstads bergslag, enär derigenom blifvit beredd en sammanhängande båtled, sträckande sig från Filipstad genom Filipstads kanal, Nässundet (som skäres af Östra Wermlands jernväg) och Knapfors sluss till Bofors.

Filipstads kanal består af två särskilda delar, nämligen den vid Asphyttan och den vid Bjurbäcken. Den vid förra stället varande kanalen med en sluss befanns i godt skick underhållen; af de vid det senare stället befintlige en bestämmande och 3 sänkslussar syntes den bestämmande slussens portar tarfva förnyelse, hvarjemte stensättningarne å kanalbankarne behöfde reparation, men i öfrigt voro anläggningarne i godt skick.

Kanalen mellan sjöarne Hörken jemte tillhörande sluss och de två deröfver förande broarne voro i godt skick.

Farleden genom Pålundet mellan Mörkö och fasta landet har icke undergått någon förändring sedan den upptogs. Det samma gäller om

Skansundet och farleden till Nyköping.

Hamnen vid Trosa. Hamnkajen af kilad sten befanns vara i fullgodt skick. Inseglingrännan hade fullt djup, men den på dess östra sida varande hamnarmen var flerstädes sönderskuren af vattnet, hvilka skador skulle ofördröjligen afhjelpas, hvarom hamndirektionen genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande blifvit förstärkt.

Hamnen vid Westerås. Vattendjupet i hamnen var i allmänhet 11,1 till 11,8 fot under lägsta vattenytan, och då på sina ställen uppslanning till 9,3

fot förekommit, pågick muddringsarbete. Såväl sten- som tråkajen och hamnarinar voro i godt skick. Betydliga utvidgningsarbeten voro påbörjade genom dels byggande af 320 fot långa tråkajer, dels utgräfning af en 250 fot lång och 70 till 90 fot bred bassin, hvarförutan hela Magasinsudden är ämnad att förses med kajer af ytterligare 500 till 600 fots utsträckning.

Hamnen vid Askersund. En inträffad sjunkning af trapp-planen vid södra ändan jemte 5 à 6 fot af sjelfva kajen observerades, men ansågs ej vara af farlig beskaffenhet. Fogstrykning å öfre delen af murverket anmärktes såsom behöflig, och har hamndirektionen derom blifvit förständigad.

Broarne öfver Stora och Lilla Hammarssundet. Åtskilliga anmärkningar beträffande underhållet gjordes, hvilka blifvit brohållningsskyldige delgifne.

Flotibroarne öfver Dalelven vid Thorsång voro ej tillräckligt väl underhållna, hvarom anmälan blifvit hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande gjord.

Bron öfver utloppet till sjön Runn befanns vara utan anmärkning.

Flottningsrännan vid Gråda kanal, som numera förlorat sin förra betydelse, var till en del bristfälligt underhållen.

Pågående arbeten, understödda med statsbidrag.

Omläggningen af vägen mellan Bogsta och Lästringe kyrkor i Nyköpings län var till jordgräfnings- och sprängningsarbetet fullbordad, men någon grusning ännu icke företagen.

Vägomläggning inom Nora, Huddinge och Harbo socknar, på vägen till Gysinge, består af 23 särskilda vägförbättringar; och var arbete å alla dessa verkställt, ehuru ej någon egentligen fullbordad. Åtskilliga anmärkningar mot utförandet framställdes till efterrättelse för och iakttagande af arbetsdirektionen.

Aftappningsarbeten, understödda med statsbidrag.

I Stora Kopparbergs län.

Sänkning af *Brovalls- och Kärrsjöarne i Folkärna socken*; arbetet verkställdes på ett anmärkningsfritt sätt.

Utdikningen af *Storsveden, Brosveden m. fl. myrar i samma socken* var i det närmaste fullbordad.

D:o af *Fallbärsmyren vid Näs och Davidshytte byar i Hedemora socken* utfördes väl och planmässigt.

D:o af *Gunsarfs- och Rotbergsmyrarne i Kopparbergs och Sundborns socknar* närmade sig sin fullbordan.

D:o af *Bredflyten och Stigbomyren vid Forsgårde m. fl. byar i Floda socken* bedrefs med ifver och enligt plan.

D:o af *Stormyren vid Hagens by i Floda socken* var påbörjad och fortgick med kraft.

D:o af *Björnhagsflotten jemte fyra andra myrar i Jerna socken*; arbetet var delvis färdigt, delvis påbörjad.

D:o af *Roddarhedsmyren i Äppelbo socken*; arbetet var ungefärligen halfgjordt.

Inom Östra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

Inspektioner hafva under år 1875 blifvit verkställda för kontrollerande af dels underhållet, dels utförandet af följande äldre och yngre anläggningar inom distriktet.

Göta kanal- och slussverk med dertill hörande anläggningar, ifrån Mem vid Östersjön till Sjötorp vid sjön Venern.

Förutom det vanliga underhållet å slussportar och broar samt stensättningar å squalpbankar och bergfyllningar hafva hufvudsakligen följande arbeten förekommit, nämligen:

å *Östra linien*: större reparationer å 6 par portar och reparation af den skadade kajen vid Snöfvelstorp.

å *Mellersta linien*: reparation och omplankning af 2 par portar; omplankning och reparation af rullbroarne vid Brunneby och Sörby samt utfyllning af 42 kubst. sten till bildande af ny vågbrytare i Roxen, utanför inloppet till Bergs slussar, i stället för den dervarande äldre raserade vågbrytaren.

å *Vestra linien* hafva, förutom omplankning och reparation af åtskilliga slussportar, 2 mindre lastbryggor blifvit anlagde vid kanalens nya lastningsplats vid Töreboda, hvarjemte 2 fyrlyktor uppsatts vid Rödesund till underlättande af inseglingen från Vettern.

I anseende till årets ringa nederbörd har trafiken på sjön Viken lidit af ringa vattendjup, hvilket föranledt en påbörjad upprensning af alla svåra passager.

I utloppet till sjön Unden, som utgör en reservoir för vestra linien, har under sommaren bergsprängning samt upptagning af sten och grus pågått.

Kanalen vårdas och underhålls således fortfarande med omsorg och noggrannhet.

Kinda kanal är väl underhållen, och har dervid icke erfordrats andra än vanliga dithörande arbeten.

Ehuru stor vattenbristen under nästlidet år äfven varit i den del af landet, som denna kanal genomgår, så har segeldjupet kunnat i kanalen bibehållas i enlighet med den fastställda planen, eller vid 5 fot, hvilket berott på att slussströsklarne äro lagde så djupt, att kanalen nästan är oberoende af de verk, som drifvas af vatten från de kanaliserade vattendragen.

Norrköpings farled befanns vid anställd muddring äga erforderligt djup. Muddring i Pampusfjärden, för farledens ytterligare utvidgning till 130 à 150 fots bredd i bottnen, hade äfven under året bedrifvits, men måste afbrytas i anseende dertill, att strandegarne för sina fisken icke vidare tillåto staden att sänka muddret i deras fiskevatten.

Den ett föregående år gjorda anmärkning om felande bojar och vattenmärken qvarstår ännu.

Norrköpings docka. Anmärkning gjordes vid underhållet af garneringen kring dockan och vid murarnes fogstrykning.

Stenkajer voro af staden anlagde å ömse sidor om dockinloppet och en jernvägsbro var dertöfver anbragt på sådant sätt, att den kan medelst underbärande pontoner bortföras, då dockan anlöpes.

Väg- och Vattenbyggnads-Styrelsens berättelse.

Oskarshamns docka befanns med hänsyn till det ursprungligen väl utförda murverket i godt skick, och sättporten var försvarligt underhållen. Stapelblocken voro under reparation; pumpverket var i godt skick.

Gamleby hamn och lastbrygga. Dervid anmärktes, att bryggans broläggning var i behof af reparation.

Farleden till Mönsterås. Emot densamma fanns ej skäl till anmärkning. 6 fot djupgående fartyg kunna lägga till vid inre hamnbryggan. Ett af köpingen anskaffadt mudderverk var i verksamhet för farledens ytterligare upprensning för 10 fot djupgående fartyg.

Gränsö kanal höll vid inspektionen det bestämda djupet 7 fot å befintligt vattenmärke.

Kalmar hamn och upphalningsbädd. Mot underhållet af hamnen förekom icke någon anmärkning. Plan för dess utvidgning är uppgjord och af stadsfullmäktige antagen. Muddring skall, bland andra åtgärder dervid, verkställas till dels 7, dels 14 fots djup. Kostnaderna äro beräknade till 218,540 kronor.

Upphalningsbäddens norra inloppsarm undergick reparation. Den södra armen skall repareras i år. Sjelfva bädden med spel var anmärkningsfri.

Mörbylånga hamn. Muddrings- och upprensningsarbeten pågingo. Nordöstra hörnet af hamnbryggan var i behof af reparation, och föreskrifter huru detta hörn borde skyddas mot utskärningar lemnades.

Färjestadens hamn är fortfarande utsatt för upplandning, men förslag är af distrikthefen uppgjort och antaget för hamnens förbättrande.

Rödhylla hamn är visserligen underhållen på ett anmärkningsfritt sätt, men upplandningarne fortgå såväl i som utom hamnen.

Sandvikens hamnbyggnad i Persnäs socken, som skadades genom stormarne under åren 1873 och 1874 och till hvars iståndsättande Eders Kongl. Maj:t nådigst beviljat särskildt anslag, befanns vid inspektionen vara under pågående reparation, hvilket arbete syntes blifva på ett varaktigt sätt utfördt.

Vid inspektionstillfället rådde en orkanlik sydvästlig storm, under hvilken ej mindre än 13 större och mindre fartyg lågo uti hamnen, dels för erhållande af skydd, dels för lastning af kalksten. Hamnens vigt kan här af bedömas.

Borgholms hamn var anmärkningsfritt underhållen.

Linköpings hamn och farleden till Roxen befunnos likaledes i godt skick.

Wadstena hamn var, förutom en anmärkt obetydlig bristfällighet å södra armens pierhufvud, i godt skick.

Hamnen vid Hästholmen befanns vara anmärkningsfritt underhållen.

Grenna hamn. Några mindre bristfälligheter anmärktes till afhjelpande; i öfrigt var allt godt och väl.

Hamnbyggnaden vid Visingsborg var väl underhållen och har visat sig hittills väl motstå både sjö- och isgång.

Jönköpings hamn var icke underhållen på ett fullt tillfredsställande sätt, enär åtskilliga brister i fogstrykningen å murarne samt andra skador anmärktes, och lemnades af inspektionsförrättaren föreskrifter om reparationers verkställande.

Mariestads hamn befanns med hänsyn till kajen och hamnarmarne väl underhållen, dock tarfvade norra armens pierhufvud reparation. Några åtgärder för den något igengrundade hamnens upprensning hade af stadsfullmäktige ännu icke vidtagits, ehuru man derpå var betänkt.

Lidköpings hamn var i allmänhet anmärkningsfritt underhållen.

Hjo hamn. Den yttre doseringen å vågbrytaren afvensom å södra hamnen erfordrade grundlig reparation. Hamnbryggan var nästan ombyggd och försedd med ett jernvägsspår.

Hamnen är nu öfvertagen af Hjo—Stentorps jernvägsaktiebolag.

Jernvägar.

Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg, 9 mil lång, var väl underhållen, dock förmärktes vid större hastig-

het än $2\frac{1}{2}$ mil i timmen (hvilken är den för vägen tillåtna) ojämnheter i vagnarnes rörelse, härledande sig från mindre fel i öfverbyggnaden.

Rörliga materielen består af 2 tender- och 2 tankmaskiner samt 2 Fairlies-lokomotiv, 15 person-vagnar, 10 bagage-vagnar och 124 diverse gods-vagnar.

Wadstena—Sunds (Fogelsta)-banan, 0,9 mil lång, var till underhållet anmärkningsfri. Dess rörliga materiel består af 2 lokomotiv, 3 person- och 13 godsvagnar.

Hjo—Stentorps jernväg, 3,5 mil lång med 3 fots spårvidd, är ännu ej slutligt afsynad, och åtskilliga bristfälligheter anmärktes till afhjelpande innan denna afsyning begäres. De 8 t vägande skennorna synas vara för mjuka; de äro tillverkade af svenskt jern.

Rörliga materielen består af 3 lokomotiv, 10 person-, 2 bagage- samt 82 godsvagnar.

Svensbro—Ekedalens jernväg, 0,8 mil, som är en bibana till den förenämnda, är fullbordad, men ännu ej slutligt afsynad.

Ekedalen—Tidaholms jernväg, i fortsättning af föregående, är 0,7 mil lång. Detta jernvägsarbete var vid inspektionstillfället ej påbörjadt, men är nu nära färdigt.

Stentorp—Skara—Lidköpings jernväg, 4,7 mil lång med 3 fots spårvidd, fullbordades dels medelst spårets omrigtning och understoppning, dels medelst uppförande af åtskilliga banvaktarstugor.

Banan trafikerades med 3 lokomotiv, 12 person-, 3 bagage- och 80 godsvagnar.

Mariestad—Moholms-banan, likaledes med 3 fots spårvidd, har en längd af 1,6 mil. Den var ännu icke fullt färdig, enär signaler å stationerna och en del grindar fattades.

Den rörliga materielen utgjordes af 2 lokomotiv, 4 person- och 22 godsvagnar.

Kalmar—Emmaboda bredspåriga jernväg, 5,3 mil lång, befanns erfordra en genomgående lyftning och omrigtning af spåret. Åtskilliga kompletterings-

arbeten återstodo ännu att utföra. De 14 α pr fot vägande skenorna syntes vara för svaga i förhållande till materielens tyngd.

Befintlig rörlig materiel var 1 tender- och 3 tankmaskiner, 13 person-, 6 bagage- och 52 godsvagnar.

Wimmerby—Hultsfreds jernväg, 1,8 mil lång med 4,83 fots spårvidd, är till halfva längden terrasserad på ett anmärkningsfritt sätt. En förändring i planen, hvarigenom banan kommer att kringgå sjön Findelen och förlängas med 4,000 fot, är i underdånighet sökt och tillstyrkt, emedan derigenom undvikas tvenne brobyggnader,

Nässjö—Oskarshamns jernväg, 14 mil lång, befanns vid besigtningen i ovanligt godt skick. Skarfsyllarne voro till större delen sammanflyttade till det föreskrifna afståndet af 2 fot från midt till midt. Åtskilliga kompletteringsarbeten å stationerna voro verkställda. Vid Oskarshamn var ett lokomotivstall uppfördt och vid Eksjö en ganska betydlig mekanisk verkstad för såväl nybyggnad som reparation af rörlig materiel.

Af hela det till en million uppgående statsanslaget innestå ännu 80,000 kronor, hvilka, ehuru banan är öppnad för trafik, likväl enligt Eders Kongl Maj:ts nådiga bref af den 6 Nov. 1874 ej får lyftas förrän åtskilliga kompletteringsåtgärder blifvit verkställda, hvaraf återstodo förnämligast en vägport till Eksjö och jernvägsbankarnes öfver Skräpple ängar och Tulunda mader skyddande mot öfversvämningar. Vid 1875 års vårflöde stod vattnet 2,5 fot högt öfver jernvägen, hvarigenom trafiken var afbruten 17 dagar eller från den 13 till den 30 April.

Rörliga materielen bestod vid inspektionstillfället af 9 Fairlies-maskiner, 2 tankmaskiner, 23 person-, 10 bagage- och 228 diverse godsvagnar.

Nybro—Säfsjöströms jernvägsarbete inspekterades. Banan utgår från Nybro station å Kalmar—Emma-boda jernväg förbi Orrefors bruk och Mönsterås till Säfsjöströms bruk. Längden är circa 4 mil

och spårvidden 4,83 fot. Endast 12,000 fot återstodo vid inspektionstillfället att i svår terräng terrassera. Arbetet var omsorgsfullt utfördt. Banan skall vara öppnad för trafik den 1 Januari 1879.

Linköping—Gamleby jernväg skulle ursprungligen få en längd af 8,15 mil, men ändring i den ursprungliga planen är af Eders Kongl. Maj:t i nåder beviljad jernvägsbolaget på det sätt, att banan kommer att, i stället för Linköping såsom ändpunkt, i norr få Bersbo grufvor och derifrån öfver Åtvidaberg gå till Westervik och Gamleby, då vägens längd med bibana till Storsjön blir 8,62 mil; i förening med denna förändring är äfven spårvidden fastställd att blifva 3 fot.

Arbetet å banan var börjadt strax norr om Gamlebyn, men bedrefs ej i någon större utsträckning.

Slutligen antecknas, att

Lidköping—Håkanstorps jernvägsarbete, som under nästlidet år blifvit i nåder koncessionerad, var icke i Juli månad samma år, då inspektionerna af distriktchefen verkställdes, påbörjadt. Vägen blir 2,6 mil lång med 3 fots spårvidd.

Vägarbeten.

Vägomläggningen inom Korsberga socken och Östra härad af Jönköpings län å sträckningen till Säfsjö station var fullbordad och afsynades.

D:o från Nye till Repperda och Klöfdala gästgifvaregårdar inom Nye och Skirö socknar af samma län.

Af den 24,290 fot långa nya vägen voro 22,320 fot terrasserade och deraf 7000 fot grusade.

D:o mellan Jönköpings och Högstorps gästgifvaregårdar var så fullbordad, att afsyning begärdes, men betyg om fullbordandet kunde i ansende till åtskilliga förekommande anmärkningar icke lemnas.

Omläggningen af häradsvägen emellan Lofta kyrka och Öfverums bruk i Kalmar län var fullbordad och afsynades.

Vägomläggningen emellan Hälla, Hüggebo och Salfvedals gästgifvaregårdar i Linköpings län utfördes på ett anmärkningsfritt sätt.

Anläggningen af ny väg emellan Norsholm och Grensholmen i samma län var på hösten nästlidet år börjad närmast Norsholm.

Vattenaftappningar.

Vattenafledningar medelst rätning och fördjupning af Viskabäcken inom Essunge, Åsaka och Elings socknar af Skaraborgs län. Företaget omfattar upprensning af Viskabäcken på circa 21,000 fots längd med 8 till 9 fots bottenbredd, förutom tvenne bigrafvar af 4,350 fots längd. Vid inspektionstillfället var hufvudgrafven nära färdig, äfvensom den ena bigrafven. Arbetet utfördes anmärkningsfritt.

Utdikningen af mader i Sjelfvums och Sihls socknar i Skaraborgs län befanns fullbordad i enlighet med nädigst fastställd plan och afsynades.

Utdikningen af Grytsjön i Mörlunda socken af Kalmar län afsynades såsom fullbordad.

D:o af vattenskadad mark vid byarne Tolebo, Nybo m. fl. i Ålums socken af förenämnda län. Arbetet var väl till största delen utfördt, men enär grafvarne ej hade föreskrifna dimensioner och jorden ej var upplagd tillräckligt långt från bräddarne, så måste åtskilligt efterarbete verkställas.

D:o af vattenskadad mark inom Fliseryds och Mönsterås socknar af samma län utfördes anmärkningsfritt, men erfordrade förlängd arbetstid.

D:o i Skärfsjö, Hylkebo m. fl. byar i Oskars och Arby socknar af samma län pågick, och hade nyodlingar redan blifvit företagne.

Aftappingen af sjön Sjunken och Helgasjön å Bolmsö i sjön Bolmen inom Jönköpings län, hvarmed afses företrädesvis att göra sjöbottnarne användbara för gräsodling, var så långt framskriden, att den senare sjön redan var tappad och den förras aftapping kunde börjas vid inspektionstillfället. Resultatet syntes blifva lofvande.

Utdikningen af Stockaryds göl m. m. inom Stockaryds socken af samma län var fullbordad och afsynades.

Slutligen inspekterades äfven

Arbetet för reglering af sjön Roxens vattenstånd i Östergötland, hvilket arbete redan för flere år sedan blifvit utfördt och godkändt. Detta företag synes stå väl vid makt och uppfyller det dermed afsedda ändamålet, nämligen att dels minska Roxens flodvattenhöjd genom befordrande af flodvattnets hastigare afrinnande, och dels hindra sjöns lägsta vattenstånd att nedgå under 10 fot, hvarigenom olägenhet skulle tillskyndas seglationen å Göta kanal.

Under årets betydliga vårflöde stod Roxens vattenyta högst den 24 April 1875 eller 16,7 fot på Norsholms slusströskel, och hade den 17 Juni nedgått till 12,8 fot samt föll, oaktadt den under eftersommaren och hösten rådande ovanligt ringa nederbörden, intill den 26 Oktober s. å. endast till 11,5 fot öfver samma slusströskel.

Före 1867 hade högvattenytan stått högst till 18,5 fot, men steg samma år till 20 fot öfver nämnde tröskel.

Inom Vestra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

Under år 1875 hafva inspektioner förrättats för kontrollerande af efterföljande äldre anläggningars underhåll och nya arbetens fortgång.

Vattenkommunikationen mellan Venern och Göteborg, nämligen hamnen med kanal och bro vid Wenersborg, Carlgrafs kanal och Brinkebergs kuller slussar, äfvensom Stallbacka-, Stafreds mosse- och Bergkanalen vid Trollhättan, jemte Trollhätte slussar tillika med kanaler och slussar vid Åkerström och Ström. Härvid iaktogs:

Vägbrytaren utanför Venersborgs hamn, emot den del af Venern, som kallas Dalbosjön, är ännu icke fullbordad, utan står på samma punkt som för några år tillbaka, då det höga vattenståndet orsakade afbrott i arbetet. Emellertid har den med sprängd sten utfyllda hamnarmen visat sig kunna lemna godt skydd åt ett ej obetydligt antal fartyg vid stormtillfällen.

Hamnkanalen förbi Venersborg underhålles jemte den deröfver byggda hängbron i godt skick dels af Trollhätte kanalbolag, dels af staden.

Öfrige ofvan uppräknade, till Trollhätte kanalverk hörande anläggningar voro på ett anmärkningsfritt sätt underhållne.

Göteborgs hamn- och elfarbeten, som under Göteborgs hamn- och elfstyrelses handhafvande ombesörjas å nedre delen af Göta elf, räknadt till ett afstånd af sexhundra fot nedanom Ströms kanals nedersta sluss. Härtill har Göteborgs kommun under nästlidet år anvisat en summa af 172,000 kronor. De utförda arbetena äro att anse såsom en nära afslutning utaf de förbättringsåtgärder, som i flere år fortgående utförts i ändamål att enligt den ökade rörelsens fordringar utvidga och fördjupa hamnen och rivieret vid Göteborg. Af det ofvan anförda beloppet äro 79,000 kronor afsedde för norra lastkajens fortsättning, hvilket arbete lär bli detta år fullbordadt; 30,000 kronor voro beräknade för muddringarne i hamnbassinen, 18,000 kronor för moringar och duedalber, samt återstoden till ingenjörsarfvoden och maskineriers inköp m. m.

Göteborgs stad är betänkt på vidtagande af ändå vidsträcktare förbättrings- och utvidgningsåtgärder för sin hamn, hvilka enligt uppgjord plan äro beräknade till fyra och en half millioner kronor.

Uddevalla hamnkanal befanns vara å hela sin sträckning i godt skick med hänsyn såväl till djupet som äfven till de många lastnings- och lossningsbryggorne. En uppkommen skada å den yttersta delen af hamnbanken anmärktes och anbefalldes till reparation.

Den af 1873 års riksdag understödda upprensningen af en genare farled från Uddevalla hamn genom Björn- och Malösunden till hafvet hade börjat år 1874 och pågick under ändamålsenlig ledning vid Malösund medelst gräfning och omläggning inom fångdammar samt muddring med 2 hästkrafters mudderverk till ett djup af 20 fot under dagliga vattenytan. Vid inspektionstillfället kunde 9 till 10 fot djupgående fartyg redan derstädes framgå.

Vid *Björnsundet* utföras undervattenssprängningar genom dykeribolags försorg mot aftalad ersättning för kubikstång berg. Äfven denna del af företaget hade bedrifvits med god framgång.

Man hyste å stället förhoppningar om att, i händelse inga oförutsedda hinder inträffade, den nya farleden borde vid innevarande års utgång blifva användbar, om än åtskilliga kompletteringsåtgärder då ännu komme att återstå.

Albrektsunds kanal är upptagen till ett djup af 6 fot under lägsta vattenytan. Genom kanalen har afsetts vinnandet af en genare seglation för mindre djupgående fartyg mellan Göteborg och Marstrand. Åtskilliga reparationsåtgärder äro å kanalen erforderliga, och hafva förslag dertill blifvit af distriktadjutanten upprättade.

Dalslands kanal, med slussar samt kanalen med slussar mellan sjöarne Öster- och Wester-Silen, befanns i sin helhet med tillhörande aqvodukt vid Häfverud och dragbroar underhållen i godt skick. Några anmärkningar i vissa detaljhänscenden meddelades direktionen.

Snäcke kanal och sluss mellan sjön Äminnen och Hjertrudssunden eller Upprudssjön, som 1874 afsynades och öppnades för trafik, påkallade endast några detaljföreskrifter i händelse af sig yppande skador.

Seffle kanal med sluss och dragbro samt *segelleden på Byelfven* med de mindre kanalerna vid Baden, Rolf Sund, Kattunggrundet, Vindlösan och Hökströmmen, samt jerndragbron vid Nysäter och öfriga hithörande anläggningar underhållas i vederbörligt skick.

Aspholmens segelled i Venern, som har en bredd af 100 fot, visade vid pejling 13,7 till 14 å 16 fots djup. Utprickningen var fullständigt utförd.

Forshaga kanal vid Klarelfven, med sluss, stämpport eller halfsluss, bruks- och kallmurar, bankar, dragvägar och stensättningar samt byggnader, hölls i fullgodt stånd; dock anmärktes i öfre inloppet en sandaflagringsring, som på ett ställe minskade djupet till 4 å 5 fot; muddring skulle derstädes verkställas.

Segelleden å sjön Fryken utvisade vid anställd pliktning 6,0 6,5 till 8,0 och 9,5 fots djup.

Hamnen vid Kristinehamn. Lastbryggor eller kajer af trä, förtöjningspollare, ducdalber, prickar och bojar vid rännan i Varnumsviken voro i allmänhet underhållna på oklanderligt vis. Vid pliktning befunnos djupen, under det vattenytan vid Sjötorp stod 13,7 fot, vara 12 à 12,8, undantagsvis 11 och 13 fot. Det rätta djupet vid nämnda vattenstånd är 12,7 enligt fastställd plan.

Hamnen vid Karlstad. Såväl yttre och inre hamnen, med kajer och upplagsplatser, som inloppskanalen med yttre dragvägsbanken, äfvensom pråmkanalen med sluss och dragbro befunnos i allmänhet i godt stånd. Åtskilliga reparations- och förbättringsåtgärder voro under det förgångna året vidtagne.

Anställda pejlingar visade i *inre hamnbassinen* 13 till 14 fots djup; i *utloppskanalen* 13,5 till 14,5 fot; i *hamnbassinen vid Kaniknäset* 13 till 14 fot; i *pråmkanalen* nedom slussen 6, 7 till 8 fot; under *svängbron* 6,5 à 7 fot; vid *dragbron* 6,5; å *nedre slusströskeln* 6,5 fot; å *öfre slusströskeln* 5,1 fot och i *kanalen ofvanför slussen* 3,8, 4, 5 à 5,5 fot. Rensningar till djupets förökande pågingo.

Hamnen vid Åmål. Vid 13 fots vattenstånd vid Sjötorp skulle hamnens djup vara 12 fot; pliktingarne utvisade i allmänhet fullt djup. Underhållet af lastbryggor och ducdalber var i allmänhet godt.

Hamnens vid Strömstad underhåll föranledde ingen väsendtlig anmärkning.

Landningsbryggan vid Kolhättan var ej på önskvärdt sätt underhållen.

Hamnen och lastningsbryggan vid Tjufkil är för samfärdseln mellan fasta landet och Marstrand af stor vigt såsom varande enda säkra landningsstället för större båtar och jakter.

Underhållet af anläggningarne syntes dock vara i viss mån försummadt, hvadan hamndirek-

tionen blifvit genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande om hamnens omsorgsfullare vård förständigad.

Jernvägar.

Herrljunga—Venersborg—Uddevalla jernväg befanns vid derå af undertecknad Chef verkställd inspektion på erforderligt sätt underhållen och således i fullgodt skick. Denna banas affärsställning har af flerfaldiga samverkande orsaker varit mindre god, men trafikinkomsterna hafva under förlidne vinter vunnit en icke obetydlig tillväxt.

Borås—Herrljunga jernväg, 3,9 mil lång, underhålles äfven, i likhet med den nyssnämnda, på ett berömvärdt sätt. Ombyte af 50 *stycken* skenor har å denna bana alltsedan den byggdes först nyligen behöft göras. Å banan Herrljunga—Uddevalla, som senare byggdes, hafva icke mindre än 250 *tons* skenor blifvit sedan den för trafiken öppnades ombytte. Då trafiken å båda banorna är ungefär lika stor och den senare banans skenor väga 1 α per fot mera än Borås-banans, så kan härutaf inses den stora vigten af att vid inköp af skenor tillses, det godt jern af passande kvalitet erhålles.

Ulricehamn—Vartofta jernväg, 3,5 mil, afsynades och godkändes 1874, då den blef för trafik öppnad. Banan var vid besigtning jemn och god och ingen anledning till anmärkning förekom. Några vatten-afloppstrummor, som vid det senast inträffade vårflödet visat sig hafva för liten areal, hafva blifvit utvidgade till större bredd och några nya dylika anlagde.

Ränkeseds jernväg, mellan sjöarne Ränken och Glafs-fjorden anlagd för hästkraft, befanns för tillfället i godt skick, men syntes för framtiden påfordra ett större syllutbyte för att blifva fortfarande begagnelig.

Magasinerna och lastbryggan vid Ränkesed och Sulvik voro i fullt tjenstbart skick.

Jernbanan vid Dejeforsen, knappt $\frac{1}{10}$ mil lång, har en spårvidd af 3 fot och är anlagd för hästkraft. De 8 vagnarne med bryggor, kranar, magasin och öfrige byggnader voro i godt skick underhållne.

Jernvägen från Vintersjön till Örlingsjön, 0,3 mil, inom Gåsborns socken af Wermland, har 3 fots spårvidd och är, med en 300 fot lång bibana, 11,300 fot lång; transportererna bedrifvas med hästkraft. Trafiken å banan är liflig och godstransporten utgjorde under året, intill den 22 Sept., 44,000 centner.

Jernbanan från Limmareds glasbruk till sjön Åsunden i Elfsborgs län är smalspårig med 3 fots spårvidd och byggd för lokomotiv; enligt den nådigast fastställda planen skulle längden blifva 1,25 mil, men den utsträcker vidare. Banan bygges af enskild man. De vid arbetets verkställighet använde arbetsmetoderna hafvasynts besigtningförrättaren mindre goda.

Vägarbeten.

Vägomläggningen från bron öfver ån Slöan förbi Walnäs och Slottsbroundet till säteriet Karlberg i Wermlands län. Väglängden är enligt planen 23,150 fot inom Näs härad och 56,640 fot inom Grums härad. Arbetet inom Näs härad var fullbordadt och afsynades. Inom Grums härad var en vägsträcka af 39,800 fot färdig; arbetet utfördes på ett tillfredsställande sätt.

D:o *mellan Molkoms och Stenåsens gästgifvaregårdar* (de s. k. Asksjöbackarne). Den nya vägens längd blir 28,950 fot. Arbetet pågick utefter hela sträckan och utfördes med omsorg.

D:o *mellan Torrskogs och Årbols gästgifvaregårdar* i Elfsborgs län är numera afsynad och godkänd.

D:o *mellan Årbols och Bengtsfors gästgifvaregårdar* i samma län var utförd efter fastställd plan på ett varaktigt sätt, men anmärkningar mot lutningarne gjordes på fyra särskilda ställen, der de voro för branta.

Omläggningen af Snörelid, Karlsbrink och Dumsängslid mellan Svenljunga och Tostarps gästgifvaregårdar i samma län var verkställd och den nya vägen var upplåten för allmän trafik; men arbetet kunde ej godkännas, emedan lutningar med större branthet, än som planen medgaf, förekommo.

Vägomläggningen mellan Fästeredssund och Strängsered i samma län består af 2 delar, nämligen: a) från Frölunda bro till Qvarnå bro, utgörande en väglängd af 20,120 fot, var fullbordad och afsynades, samt b) från Qvarnå bro till Qvarnared med en blifvande ny väglängd af 19,610 fot. Detta vägarbete fortgick på ett anmärkningsfritt sätt.

Vattenaftappningar.

I Wermlands län.

Utdikningen af Westersjön och 25 myrar i Norra Finnskoga församling. Till detta företag beviljade Eders Kongl. Maj:t 1864 ett statsbidrag af 7,500 kronor. Enligt det antagna kontraktet skulle arbetet vara färdigt den 1 Oktober 1870, men förlängningar i arbetstiden hafva blifvit i nåder beviljade, senast till den 1 Oktober 1873. En del af företaget har blifvit verkställdt; från utdikning af 6 stycken myrar har Eders Kongl. Maj:t den 22 April 1870 nådigst lemnat befrielse mot att intressenterna afstodo 857 kronor af anslaget. Fem myrar återstå dock ännu outdikade, och har Styrelsen i und. memorial den 22 Januari hos Eders Kongl. Maj:t gjort hemställan om återbetalning af ett mot dessa myrars utdikning svarande belopp, samt att företaget i öfrigt måtte få godkännas.

D:o *af Porsmyren å hemmanet Rackstads egor i Arvika socken* bedrefs enligt gillad plan anmärkningsfritt.

I Elfsborgs län.

Utdikningen af Starlanda mader på Dalsland utfördes enligt år 1864 gillad plan; arbetet skulle vara färdigt nästlidet år, men åtskilligt återstod dock vid besigtningstillfället. Kostnaderna äro beräknade till 57,720 kronor, hvaraf hälften erhållits såsom lån af staten. Egovinsten utgör 7,700 kvadratref.

Sänkning af Bollerudssjön i Ryrs socken pågår enligt fastställd plan.

Utdikningen af Ekenäs mosse, hvartill år 1870 beviljades ett lån af 4,100 kronor. Arbetet var vid inspek-

tionstillfället afbrutet till följd af tvistigheter emellan delegarne.

Utdikningen af *sjön Mäsen inom Karl Gustafs socken af Elfsborgs län och Nösslinge socken af Hallands län, äfvensom af Buasjön i förstnämnda län*. Buasjön var nästan fullständigt sänkt, men arbetet för Mäsens sänkning var ännu icke påbörjadt. Arbetet skall vara färdigt 1877.

Sänkningen af *sjöarne Kalfven och Fegen* utfördes enligt gillade planen och bedrefs med något större kraft än föregående år. Företaget, som erhållit ett låneunderstöd af 34,700 kronor, borde hafva varit färdigt till den 1 Oktober 1875, men ett års förlängning i arbetstiden är i underd. sökt och nådigst beviljad.

Sänkningen af *Rångedala- och Tornsjön m. fl. sjöar i Ås härad*. Härtill beviljades år 1873 ett låneunderstöd af 45,000 kronor, och arbetet skall enligt afslutadt kontrakt vara fullbordadt den 1 Okt 1878. Företaget är påbörjadt, men sedan 1874 icke fortsatt, till följd af mellan arbetsdirektionen och egarne till Bosgårds qvarn uppkommen tvist angående lösen för qvarnen.

D:o af *Örsjön, Gärdsjön, Magden m. fl. sjöar i Ås och Redvägs härad*. Arbetet ledes af en skicklig ingenjör, men dess fullbordande torde dock komma att fördröjas till följd af pågående process med egaren af Säby gård.

Inom Södra Väg- och Vattenbyggnads-Distriktet.

De allmänna anläggningar eller under arbete varande företag, som dels af undertecknad Chef, dels ock af Distriktchefen och Distriktadjutanten under 1874 inspekterats inom detta distrikt, äro följande:

Hamnanläggningar.

Hamnen vid Kongsbacka. I båtleden till hafvet hafva muddringar företagits, hvilka dock måst afbrytas genom uppkommen tvist med strandegarne angående rätt till dragväg å den ena stranden af ån för mudderpråmarnes bogsering, hvilken tvist är hänskjuten till domstol.

Hamnen vid Varberg. Vågbrytarne voro i oskadadt skick och utmärkt väl underhållna. Muddring med ångkraft till hamninloppets fördjupande hade verkställts, så att inseglingrännans djup var 14 fot under dagliga vattenytan. Hamnen är ofta så starkt anlitad, att dess utvidgning ifrågasättes.

D:o *vid Falkenberg*. De båda jetéerna vid Ätra-åns utlopp hade ej lidit någon skada af sjön. Den nya lastbryggan hade blifvit förlängd med en 150 fot lång kajmur af sten. Äfven härstädes hafva fördjupningsarbeten företagits till åstadkommande af dels hamnens fördjupning, dels dess utvidgning. Svårigheter att vidmakthålla önskad djup af 11 till 12 fot å den utanför hamnen varande banken hafva visat sig, enär djupet oakadt gjorda ansträngningar här ej var mer än 7,5 fot vid lågt vatten.

D:o *vid Busören*. Öfverbyggnaden å den år 1873 skadade, isolerade vågbrytaren har ytterligare rasat på flera ställen och fara är för handen att denna mur alldeles skall ramla. Grundkistorna hafva nämligen angripits af sjömask. Reparationsarbetena anses uppgå till en kostnad af c:a 5,000 kr.

D:o *vid Halmstad*. Underhållsarbetena hafva hufvudsakligen bestått uti förut icke behöflige muddringsarbeten i såväl rännan som utanför inloppet. Öfverbyggnaden å östra hamnarmen hade under året fortsatt på en längd af 200 fot.

D:o *vid Engelholm jemte farleden på Rönne å*. Ingen nämnvärd skada har inträffat på hamnarmarne. Dock anmärktes af inspektionsförrättaren, att det södra pierhufvudet var i behof af reparation. Muddring med ångkraft hade företagits till åstadkommande af en 100 fot bred och under dagligt vatten 9 fot djup segelränna.

Uti Rönne å har under sommaren 1875 ett ytterligt lågt vattenstånd varit rådande, och har trafiken varit obetydlig.

D:o *vid Viken*. Hamnarmarne voro vid inspektionsstillfället i godt skick. Muddringar med handkraft pågingo till vinnande af 6 fots djup i hamnbassinen och 7 fots djup i gattet.

Hamnen vid Helsingborg. Den gamla hamnen underhålls på ändamålsenligt sätt. Genom muddring med ångkraft vidmakthålles ett djup af 17 till 18 fot i och utom inseglingsgattet, samt 16 till 14 fot i det inre af hamnen.

Arbetet med hamnens utvidgning har fortgått och bedrifvits med raskhet och noggrannhet, så att godt resultat synes deraf kunna förväntas.

D:o *vid Råå* har blifvit på ändamålsenligt sätt underhållen. Muddring medelst ångkraft bedrifves för djupets underhållande; detta befanns vara 6 fot under dagligt vatten i inloppet och något större inåt hamnen.

D:o *vid Landskrona.* Den stora lastkajen har blifvit omplankad och försedd med nya afhåll. Äfven härstädes måste muddring med ångkraft verkställas.

D:o *vid Malmö jemte dervarande docka.* Den nya hamnbassinen å vestra området var så nära fullbordad, att vattnet blifvit påsläppt och endast mindre kompletteringsarbeten återstodo. De fullbordade bålverkskajerna utgöra en längd af 4,380 sträckfot.

Öfver *inre hamnen* är en jernbro uppförd för samtrafik mellan statens jernvägar och Malmö—Ystads-banan.

En ny lyftkran af jern har blifvit uppsatt å kajen på östra sidan, och är densamma afprovad med 150 ct:rs belastning.

Skeppsdockan befanns vara i fullgodt skick.

D:o *vid Ystad.* Alla de med statsanslag till belopp af 69,000 kr. nyligen understödda restaureringsåtgärderna å denna hamn hafva under nästlidne sommar blifvit fullbordade, afsynats och godkända.

Utöfver den nädigst fastställda planen är ett nytt pierhufvud af granit uppfördt, och ombyggnad af den vestra vågbrytarens isolerade del har företagits.

D:o *vid Cimbrishamn.* Till denna hamns återställande efter de betydliga skador, som 1872 års höststormar åstadkommit, hade 1873 års Riksdag lem-

nat ett understöd utan återbetalningsskyldighet till belopp af 50,000 kr. Såväl de arbeten, hvilka enligt den nädigst fastställda planen bort utföras, som äfven derutöfver en af kommunen bekostad 50 fots förlängning af den norra hamnarmen voro så fullbordade, att arbetet kunde i medio af Oktober månad nästlidet år afsynas; men hamnen led straxt derefter ånyo genom en våldsamt ostlig storm så stora skador, att det utförda arbetet kan anses såsom förstördt. Genom Eders Kongl. Maj:ts särskilda nådiga medgifvande den 5 Oktober 1875 blef likväl med hänsyn till de omständigheter, som vid denna olycka förekommit, det utförda arbetet godkändt och antaget såsom fullbordadt. Nya förslag till hamnens återställande i tjenstbart skick äro uppgjorde och underställda Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

Hamnen vid Åhus jemte farleden derifrån till Kristianstad. Genom alltför djupt drifna muddringar i rännan mellan jetéerne hafva dessa blifvit undergräfvade och sättningar af mer eller mindre betydighet i dem uppkommit.

Djupet i hamnen har bibehållit sig till 12 fot och i farleden mot Kristianstad till 4 fot under dagligt vatten.

D:o *vid Sölvesborg.* Stora planer för denna hamns förbättring afhandlas, men enighet om de samma är ännu ej vunnen, och under tiden försummas underhållet af redan befintlige bålverk och kajer. Muddringar i hamnen hafva emellertid pågått.

D:o *vid sjön Bolmen på Bolmstads strand i Kronobergs län.* Vågbrytaren var försvarligt underhållen.

D:o *vid Karlshamn* underhålls på vanligt sätt och utvidgas genom stenkajens förlängning med c:a 250 fot samt ny strandskoning till 100 fots längd.

D:o *vid Ronneby.* Äfven på härvarande kajers dels utsträckning, dels omläggning arbetades.

Handelshamnen vid Karlskrona. På hamnbassinens fördjupning och utvidgning medelst muddring och dermed i samband varande planeringar har

under nästlidet års sommar ganska mycket arbete blifvit nedlagdt. Ett nytt ång-mudderverk var anskaffadt och dermed under sommaren 800 kub.-st. mudder upptagna. En 1000 fot lång stenbank på faskiner var anbragt till stöd för mudderopplagen. Pålning för kajen har verkställt på en längd af 318 fot, och sjelfva kajen var lagd på 180 fot samt bearbetades fortfarande.

En storartad plan för hamnens utvidgning, beräknad att kosta 600,000 kr., är uppgjord, och har detta års Riksdag till understöd vid utförandet beviljat såsom lån en tredjedel af kostnadssumman.

Hamnen vid Visby. Södra ändan af den gamla vågbrytaren har blifvit förstärkt. De skador, som den nya vågbrytaren lidit, hafva blifvit något, dock otillräckligt afhjulpne. Vågbrytaren befanns vid inspektionstillfället i ett för storm och oväder ganska exponerad skick. Åtgärder till de lidna skadornas afhjelpande och denna vågbrytares ytterligare förstärkning äro dock nu vidtagna och medel dertill af Riksdagen beviljade.

Slitö hamn befanns i anmärkningsfritt skick.

Rohne hamn inspekterades ej, emedan de nya tillämnade anläggningarne derstädes ännu ej kommit till stånd.

Äldre redan fullbordade jernvägar.

Landskrona—Eslöfs jernväg, 7,4 mil lång, underhålles på ett i alla hänseenden tillfredsställande sätt.

Bandelen Helsingborg—Billeberga, 2,59 mil, har isynnerhet vid Ramlösa station undergått förbättringar och utvidgningar; underhålles i öfrigt på enahanda sätt som den förenämnda banan.

Ystad—Eslöfs jernväg, 7,1 mil, har beträffande broarne undergått större reparationer. 9,500 gamla syllar äro utbytte mot nya, äfvensom 17,200 längdfot skenor. Stationer och telegrafledning äro väl underhållne och två nya lokomotivstall hafva tillkommit. Den rörliga materielen har tillökats med ett nytt lokomotiv.

Kristianstad—Hessleholms jernväg, 2,8 mil lång. Ombyggnad af den mellersta af de tre pålbroarne öfver Helgaån är påbörjad, hvarvid de gamla påloken af trä ersättas med nya af jern. Öfverbyggnaden såväl som stationerna underhållas på ett i allmänhet anmärkningsfritt sätt.

Wexjö—Alfvesta jernväg, 1,7 mil. 2,200 syllar och 2,800 fot skenor hafva blifvit under årets lopp utbytta mot nya sådana. Något skäl till anmärkning mot underhållet förekom ej.

Karlshamn—Wieslanda jernväg, 7 1/2 mil lång med 3,59 fots spårvidd, underhålles på erforderligt vis. Den rörliga materielen hade tillökats med 1 st. 3:dje klass vagn, 3 täckta godsvagnar, 10 timmervagnar och 4 kreatursvagnar, samtliga tillverkade vid jernvägens egna verkstäder.

Sölvesborg—Kristianstads likaledes smalspåriga jernväg underhålles på ett ganska tillfredsställande sätt. —

Härförutom hafva följande pågående eller ännu ej slutligt afsynade jernvägar besigtigats, nämligen:

Helsingborg—Hessleholms jernväg med bibanan Bjuf—Billesholm. Denna jernväg är öppnad för trafik till hela sin längd af 7,6 mil. Arbetena å densamma anses i det hela vara synnerligen omsorgsfullt utförda.

Lund—Trelleborgs jernväg, 3 mil 32,600 fot lång, har blifvit slutligt afsynad och godkänd.

Malmö—Ystads jernväg, 5 mil 31,300 fot lång. Å denna jernväg har afsyning blifvit efter framställd begäran verkställd, men i anseende till bristande ballastning har jernvägen hittills icke kunnat godkännas såsom fullbordad.

Halmstad—Jönköpings jernväg, som är afsedd att förbinda staden Halmstad med statens jernvägar vid Nässjö station, blir 16 mil lång och började att byggas 1872. Terrasseringsen var i slutet af November månad 1875 fullbordad på 10,8 mils längd; 262 större och mindre afloppstrummor af sten samt landfästena och pelarne till 24 st. broar voro uppmurade och derutaf 14 st. broar

mellan Halmstad och öfvergången af Nissan försedd med öfverbyggnad af trä. Ballast var utförd på 2,9 mils längd, men skenor och syllar på 6,9 mil. Hela linien mellan Halmstad och Wernamo var i det närmaste inhägnad.

Grunden till stationshuset vid Wernamo var lagd och ett godsmagasin var upptimradt.

Lokomotivstall äro uppförda vid Halmstad och Wernamo.

Telegraf var under uppsättning mellan Halmstad och Wernamo.

Af rörlig materiel voro anskaffade 2 st. sexkopplade tankmaskiner och 30 st. öppna godsvagnar samt axlar och hjul till ytterligare 30 st. dylika.

Vid arbetets utförande har inspektionsförrättaren observerat, att halfrunda syllar af itu-sågadt virke användas.

Landskrona—Engelholms jernväg är 4,5 mil lång. Å bandelen Landskrona—Åstorp voro 27,800 fot terrasserade, och tre broar till sina landfästen färdigmurade jemte en vägbro och en vägport. 30 öppna godsvagnar voro anskaffade.

Bandelen Engelholm—Åstorp eller Björnekulla har blifvit så nära fullbordad, att den kunnat efter förutgången besigtning upplåtas för allmän trafik.

Diverse arbeten.

I samband med inspektionen af hamnen vid Bolmstad i Kronobergs län besigtigades äfven den nyanlagda vägen mellan Bolmstad och Wieslanda jernvägsstation, och befanns densamma på den nära 3 mil långa sträckan inom Sunnerbo härad vara väl underhållen, hvaremot den inom Allbo härad befintliga omkring milslånga delen var i särdeles dåligt skick, beroende detta senare förhållande dels och företrädesvis på den synnerligast närmast jernvägsstationen varande särdeles lifliga trafiken, dels på olämpliga underhållsåtgärder, mer än på bristande god vilja eller otillräckliga medel att underhålla vägen.

Bron öfver Laga-ån vid Ljungby köping bibehåller sig väl, utom att någon, dock ej farlig, sättning å det östra s. k. landfästet fortfarande eger rum.

Rebbelberga bro i Kristianstads län är på ett utmärkt sätt underhållen.

Bron vid Engelholm kunde i anseende till det särdeles låga vattenståndet mycket noga undersökas, och befunnos murarne i utmärkt skick bibehållna, äfvensom öfverbyggnaden var väl bibehållen och vårdad.

Långebro vid Kristianstad befanns likaså i oklanderligt skick. De förut observerade och anmärkte sättningarne å vestra anfarts-chausséen syntes hafva alldeles upphört.

Bron öfver Ringsjö-sundet i Malmöhus län var i ett för den allmänna trafiken fullt betryggande skick.

Rörviks bro i Kronobergs län befanns i enahanda skick. *Kanalen från Räfte jernvägsstation till Helgasjön och derifrån till Toftasjön* bibehåller sig utmärkt väl.

Vägbyggnadsarbeten.

Väganläggningen utanför Wexjö på sträckningen mot Ingelstad i Kronobergs län. Arbetet har fortgått jemnt, så att ungefärligen $\frac{3}{4}$ af den stora anläggningen förbi hospitalet var färdigt terrasserad, och bedrefs arbetet på fullgodt sätt.

D:o från Breareds gästgifvaregård till Gyltige och derifrån dels till Kullhult och dels till Eskhult i Hallands län. Mellan Breared och Gyltige voro 33,000 fot och på den senare sträckningen 27,620 fot terrasserade. Landfästena till en bro mellan Gyltige och Fröböke voro uppmurade med synnerlig omsorg. Äfvenså var bron vid Linghult under byggnad.

Arbetsdirektionens nit och omtanke vid nybyggnadsföretagets verkställande lofordas.

Vattenåftappningar.

Sänkningen af Näs- och Qvänsjö-sjön inom Angelstads, Ljungby och Kånna socknar af Kronobergs län. Alla de i den fastställda planen föreskrifna afloppskanalerna i och bredvid Konta-ån voro utgräfdade till full bredd, men endast till omkring halfva djupet. Redan af detta arbete syntes ett godt resultat hafva visat sig.

Utdikningen af Djurle myr inom Täfvelsås, Thorsås, Uråsa och Jähts socknar af ofvanskrifne län.

Hufvudkanalen, som är 10,000 fot lång och 6 fot bred i botten, var färdiggräfd; härförutom voro c:a 20,000 fot bigrafvar upptagna. Genom arbetet, som med mycken omsorg ledes, kommer att vinnas en areal af 1,270 tunnland eller 7,112 qv.-ref.

Den under namn af *Bergslagernas bana* på enskildt bolags bekostnad med nådigt tillstånd pågående jernvägsbyggnaden från *Falun till Göteborg* har under år 1875 fortsatts utefter hela sträckningen.

Emedan denna bana genomlöper trenne särskilda väg- och vattenbyggnads-distrikt samt lika många län, och icke uteslutande kan sägas tillhöra något bland dessa, har Styrelsen i underdånighet ansett, att densamma, hvars kontrollerande å hela dess sträckning i nåder uppdragits åt *en* ingenjör, borde blott på *ett* ställe i denna underdåniga berättelse omnämnas.

Utaf den — utom bibanorna, hvilkas längd uppgår till 5,2 mil — enligt senaste måttuppgifter 44 mil 33,182 fot långa jernvägen har den första afdelningen, från Falun till Ludvika, hållande 6 mil 20,122 fot i längd, byggts utan statsbidrag, och blef denna bandel efter föregående författningsenlig besigtning öppnad för trafik den 1 Januari nästlidet år. Den andra afdelningen, från Ludvika till Kils station på statens nordvestra stambana, utgörande i längd 16 mil 16,134 fot, har deremot erhållit statslåneunderstöd af 5 millioner kronor, och blefvo utaf denna bandel 3 mil från Molkom till Kil nästlidet år så nära fullbordade, att tillstånd till denna bandels öppnande för allmän trafik kunnat af Styrelsen meddelas i Juli detta år. Den tredje afdelningen, från Kil till Göteborg, utgörande omkring 21 mil 32,926 fot i längd, utföres utan statsunderstöd.

Arbetena hafva fortgått utefter hela denna bana med jernkraft, och alla byggnader och anläggningar utföras med synnerlig omsorg.

Stockholm den 1 September 1876.

OTTO MODIG.

J. L. v. Sydow.

A. M. Lindgren.
